

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 13.7.2016.
COM(2016) 466 final

2016/0223 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite i o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Kontekst i razlozi prijedloga

Europska unija radi na integriranoj, održivoj i sveobuhvatnoj migracijskoj politici EU-a utemeljenoj na solidarnosti i pravednoj raspodjeli odgovornosti, koja može jednako učinkovito funkcionirati i u mirnim i u kriznim vremenima. Od donošenja Europskog migracijskog programa¹ Europska komisija radi na provedbi mjera za rješavanje neposrednih i dugoročnih izazova učinkovitog i sveobuhvatnog upravljanja migracijskim tokovima.

Zajednički europski sustav azila temelji se na pravilima kojima se određuju država članica odgovorna za tražitelje međunarodne zaštite (uključujući bazu otisaka prstiju tražitelja azila) te na zajedničkim standardima za postupke azila, uvjete prihvata, priznavanje i zaštitu korisnika međunarodne zaštite. Uz to, Europski potporni ured za azil podupire države članice u provedbi Zajedničkog europskog sustava azila.

Bez obzira na znatan napredak u razvoju Zajedničkog europskog sustava azila, i dalje postoje primjetne razlike među državama članicama u pogledu vrste postupaka kojima se koriste, uvjeta prihvata koji se osiguravaju podnositeljima zahtjeva, stopa priznavanja i vrste zaštite koja se odobrava korisnicima međunarodne zaštite. Te razlike potiču sekundarna kretanja i podnošenje višestrukih zahtjeva za azil, stvaraju čimbenike privlačenja i naposljetku dovode do nejednake raspodjele odgovornosti među državama članicama za pružanje zaštite onima kojima je potrebna.

Nedavni masovni dolasci pokazali su da je Europi potreban učinkovit i djelotvoran sustav azila kojim se može osigurati pravedna i održiva raspodjelu odgovornosti među državama članicama, dostatni i primjereni uvjeti prihvata diljem EU-a, brza i učinkovita obrada zahtjeva za azil podnesenih u EU-u te kvaliteta donesenih odluka tako da međunarodnu zaštitu zaista dobiju oni kojima je potrebna. Istodobno, EU treba rješavati problem nezakonitih i opasnih kretanja te onemogućiti model poslovanja krijumčara. Zbog toga bi, s jedne strane, trebalo brzo rješavati U tu svrhu zahtjevi za azil osoba koje nemaju pravo na međunarodnu zaštitu moraju se, s jedne strane, brzo obrađivati te ti migranti moraju potom biti brzo vraćeni. S druge strane, potrebno je otvoriti siguran i zakonit prolaz u EU državljanima trećih zemalja koji traže zaštitu. To je ujedno i dio šireg partnerstva s prioritetnim zemljama podrijetla i tranzitnim zemljama.

Komisija je 6. travnja 2016. utvrdila svoje prioritete u pogledu strukturne reforme europskog okvira za azil i migracije u Komunikaciji „Prema reformi Zajedničkog europskog sustava azila i proširivanju zakonitih mogućnosti za dolazak u Europu“², koja opisuje različite korake za postizanje humanije, pravednije i djelotvornije europske politike azila te boljeg upravljanja politikom zakonite migracije.

Komisija je 4. svibnja 2016. predstavila prvi niz prijedloga za reformu Zajedničkog europskog sustava azila, koji se odnose na tri prioriteta istaknuta u Komunikaciji: uspostavljanje održivog i pravednog Dublinskog sustava za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil,³ jačanje sustava Eurodac radi boljeg nadzora

¹ COM (2015) 240 final.

² COM (2016) 197 final.

³ COM (2016) 270 final.

sekundarnih kretanja i olakšavanja borbe protiv nezakonite migracije⁴ te uspostavljanje punopravne Europske agencije za azil kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje europskog sustava azila.⁵ Tim su prijedlozima postavljeni prvi temelji za reformu strukture Zajedničkog europskog sustava azila.

Drugim paketom mjera Komisija dovršava reformu Zajedničkog europskog sustava azila donošenjem četiriju dodatnih prijedloga: prijedloga o zamjeni Direktive o postupcima azila Uredbom,⁶ kojim se usklađuju postojeće nejednakosti u postupcima u svim državama članicama i uspostavlja zajednički postupak; prijedloga o zamjeni Direktive o kvalifikaciji⁷ Uredbom,⁸ kojim se uspostavlja jedinstveni standardiza priznavanje potrebe za zaštitom i prava koja se odobravaju korisnicima međunarodne zaštite, kao i prijedloga o reviziji Direktive o uvjetima prihvata⁹ u svrhu daljnjeg usklađivanja uvjeta prihvata u EU-u, povećanja izgleda za integraciju podnositelja azila i smanjenja sekundarnih kretanja. Naposljetku, na temelju obveze proširivanja zakonitih mogućnosti za dolazak u EU, kako je najavljeno 6. travnja 2016., Komisija također predlaže strukturirani pravni okvir Unije za preseljenje, čija je svrha kontrolirani pristup međunarodnoj zaštiti unutar EU-a i kojim se osobama kojima je potrebna međunarodna zaštita žele osigurati uređeni i sigurni putovi prema EU-u, s ciljem postupnog smanjenja poticaja za nezakonite dolaske¹⁰.

Ti su prijedlozi neophodan dio sveobuhvatne reforme Zajedničkog europskog sustava azila te su usko međusobno povezani. u drugoj fazi zakonodavnih prijedloga o reformi pravne stečevine u području azila na razmatranje su ponuđeni svi elementi stabilnog, usklađenog i integriranog Zajedničkog europskog sustava azila, utemeljenog na zajedničkim i usklađenim pravilima, koja su istodobno učinkovita i pružaju zaštitu te potpuno u skladu sa Ženevskom konvencijom.

Zajednički europski sustav azila, koji nastavljamo razvijati, učinkovit je i pruža zaštitu te je osmišljen da bi osigurao potpunu konvergenciju nacionalnih sustava azila, smanjujući poticaje za sekundarna kretanja, jačajući međusobno povjerenje država članica, što naposljetku dovodi do dobrog funkcioniranja Dublinskog sustava.

Njime se jamči da će se, bez obzira na to gdje se nalazili u EU-u, s tražiteljima azila postupati na jednak i primjeren način. Sustav omogućava sredstva za brzu identifikaciju osoba kojima je zaista potrebna međunarodna zaštita i vraćanje onih koji nemaju potrebu za zaštitom. Velikodušan je prema najranjivijima i strog prema potencijalnoj zlouporabi, uz stalno poštovanje temeljnih prava. Zajednički je sustav dovoljno isplativ i fleksibilan da se prilagodi složenim izazovima s kojima se suočavaju države članice u tom području.

Ciljevi ovog prijedloga

U Direktivi o kvalifikaciji utvrđuju se kriteriji za odobravanje azila i supsidijarne zaštite te prava osoba koje ostvaruju koristi od tih statusa. Iako je postojeća preinačena Direktiva o kvalifikaciji¹¹ donekle doprinijela približavanju nacionalnih pravila, još uvijek postoje razlike

⁴ COM (2016) 272 final.

⁵ COM (2016) 271 final.

⁶ SL L 180, 29.6.2013., str. 60.

⁷ SL L 337, 20.12.2011., str. 9.

⁸ SL L [...], [...], str. [...].

⁹ SL L [...], [...], str. [...].

¹⁰ SL L [...], [...], str. [...].

¹¹ Direktiva 2011/95/EU o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje

među državama članicama u pogledu stopa priznavanja te neusuglašenost u pogledu odluka o vrsti statusa zaštite koji odobrava svaka država članica¹². Nadalje, politike država članica znatno se razlikuju u pogledu trajanja odobrenih boravišnih dozvola i pristupa pravima. Štoviše, postojeće se odredbe o prestanku statusa ne primjenjuju sustavno, što znači da države članice ne osiguravaju uvijek da se međunarodna zaštita priznaje samo dok postoji rizik od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda, iako pravo EU-a to predviđa. Naposljetku, neka su pravila u preinačenoj Direktivi o kvalifikaciji, koja predviđaju zajedničke kriterije za priznavanje statusa, neobavezna (tj.: obveza podnositelja zahtjeva da dokaže osnovanost zahtjeva, pravila koja se odnose na procjenu zaštite unutar zemlje, neobavezni razlozi za povlačenje zahtjeva) te dopuštaju državama članicama visok stupanj diskrecije.

Navedene **razlike u stopi priznavanja i razini prava u nacionalnim sustavima azila povezanih sa statusom zaštite** upućuju na potrebu usklađenijeg pristupa. Te razlike mogu potaknuti podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu da zatraže azil u državama članicama u kojima se ta prava i stope priznavanja smatraju višima nego drugdje, a ne u državama članicama koje su odgovorne za njihove zahtjeve prema Dublinskim pravilima. Usto, potrebno je sprječavati mogućnost sekundarnih kretanja korisnika međunarodne zaštite pojašnjavajući im da moraju boraviti u državi članici koja im je odobrila zaštitu. Nedostatak preispitivanja postojanja potrebe za zaštitom *de facto* čini zaštitu trajnom, čime se dodatno potiče one kojima je potrebna međunarodna zaštita da dođu u EU radije nego da traže utočište drugdje, uključujući države koje su bliže njihovim državama podrijetla.

S obzirom na dokazanu potrebu za usklađivanjem i područje primjene predloženih izmjena, predlaže se zamjena postojeće Direktive Uredbom. S obzirom na njenu izravnu primjenjivost, ova izmjena sama po sebi pridonosi daljnjoj konvergenciji te osigurava usklađenost s predloženom Uredbom o postupcima azila.

U pogledu navedenoga, prijedlogom se nastoji postići:

1. **daljnje usklađivanje zajedničkih kriterija** za priznavanje međunarodne zaštite uvođenjem preskriptivnih pravila i zamjenom postojećih neobaveznih pravila koja se odnose na dužnost podnositelja zahtjeva da dokaže osnovanost zahtjeva, procjenu mogućnosti zaštite unutar zemlje i osnovu za ukidanje statusa u slučaju da korisnik međunarodne zaštite predstavlja prijetnju sigurnosti države članice ili je osuđen za osobito teško kazneno djelo;
2. **veća usuglašenost odluka o azilu** unutar EU-a obvezujući ovlaštena tijela država članica da pri procjeni zahtjeva uzmu u obzir zajedničku analizu i smjernice u pogledu situacije u državi podrijetla. Na razini Unije navedenu usuglašenost omogućavaju Agencija Europske unije za azil i europske mreže za informacije o

ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (preinačena)(u daljnjem tekstu „preinačena Direktiva o kvalifikaciji“).

¹² Na primjer, u razdoblju od siječnja do rujna 2015. stopa priznavanja za tražitelje azila iz Afganistana kretala se od gotovo 100 % u Italiji do 5,88 % u Bugarskoj (Eurostat). U pogledu razlika između vrste odobrenog statusa, podaci EASO-a za drugo tromjesečje 2015. pokazuju da su Njemačka (99 %), Grčka (98 %) i Bugarska (85 %) odobrile izbjeglički status gotovo svim državljanima Sirije, dok su Malta (100 %), Švedska (89 %), Mađarska (83 %) i Češka (80 %) većini odobrile status supsidijarne zaštite. https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Quarterly-Asylum-Report-2015_Q2_Final.pdf.

zemljama podrijetla u skladu s novim odredbama predložene Uredbe o Agenciji Europske unije za azil¹³;

3. osiguranje zaštite samo za razdoblje u kojem postoji rizik od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda, bez utjecanja na izgled osobe da se integrira. Prijedlogom se nameće obveza državama članicama da provode sustavne i redovite provjere statusa u slučaju znatnih promjena situacije u državi podrijetla i pri obnavljanju boravišne dozvole, prvi put za izbjeglice te prvi i drugi put za korisnike supsidijarne zaštite. Istovremeno, nužno je da države članice promiču integraciju korisnika u svoja društva u okviru njihovog prava na zaštitu. U tom pogledu, prijedlog razjašnjava područje primjene prava i obveza korisnika međunarodne zaštite. Također pruža poticaje za njihovu aktivnu integraciju tijekom razdoblja zaštite omogućujući državama članicama da uvjetuju odobrenje određene socijalne pomoći aktivnim sudjelovanjem u mjerama integracije u skladu s Akcijskim planom za integraciju¹⁴. Konačno, odluke kojima se ukida izbjeglički status ili supsidijarna zaštita stupaju na snagu tek nakon što istekne razdoblje od tri mjeseca, čime se osobama čiji se status ukida pruža stvarna prilika da zatraže priznavanje drugog pravnog statusa, primjerice za potrebe zaposlenja;
4. **sprječavanje sekundarnih kretanja korisnika međunarodne zaštite** pojašnjavajući obvezu korisnika da boravi u državi članici koja mu je odobrila zaštitu te propisujući dodatne odvratajuće mjere putem izmjene Direktive o osobama s dugotrajnim boravištem¹⁵, ponovnim izračunom propisanog razdoblja zakonitog boravišta u slučaju da se korisnik zatekne u drugoj državi članici u kojoj nema pravo boravka ili privremenog boravka;
5. **daljnje usklađivanje prava korisnika međunarodne zaštite**, posebice u pogledu valjanosti i oblika boravišnih dozvola pojašnjavajući područje primjene prava i obveza korisnika, posebice u pogledu socijalnog osiguranja i socijalne pomoći.

- **Dosljednost u odnosu na postojeće odredbe politike u određenom području**

Ovaj prijedlog, kao što je bio slučaj s njemu prethodnom preinačenom Direktivom o kvalifikaciji, nužni je dio Zajedničkog europskog sustava azila te je u cijelosti u skladu s prvim prijedlozima za reformu Zajedničkog europskog sustava azila koji je predstavljen 4. svibnja 2016. i prijedlozima za reformu Direktive o postupcima azila i Direktive o uvjetima prihvata, uključujući prijedlog za preinačenje prve Direktive u Uredbu te prijedlog za uspostavu Unijinog strukturiranog sustava preseljenja.

Prijedlog se temelji na odredbama prijedloga o Europskoj agenciji za azil utoliko što obvezuje ovlaštena tijela država članica da pri procjeni zahtjeva za azil uzmu u obzir informacije o državi podrijetla koje su prikupila te zajedničku analizu i smjernice koje Agencija izdaje u vezi informacijama o državi podrijetla. Nadalje, znatne izmjene zajedničke analize i smjernica razlog su za reviziju statusa korisnika međunarodne zaštite.

S obzirom na prava i obveze podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, izričita obveza da potkrijepe zahtjev svim bitnim elemenatima te da surađuju odražava relevantne odredbe prijedloga za reviziju Dublinske uredbe¹⁶.

¹³ COM (2016) 271 final.

¹⁴ COM (2016) 377 final.

¹⁵ Direktiva Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem, SL L 16, 23.1.2004, str. 44.–53.

¹⁶ COM (2016) 27 final.

U pogledu Uredbe o postupcima azila, dva se prijedloga nadopunjuju utoliko što se prijedlogom propisuju kriteriji kvalifikacije i osnova za ukidanje, dok Uredba o postupcima azila predviđa postupovna pravila za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Ovaj je prijedlog dosljedan sveobuhvatnoj dugoročnoj politici boljeg upravljanja migracijama kako ju je Komisija utvrdila u Europskom migracijskom programu¹⁷ u kojem su političke smjernice predsjednika Junckera razrađene u niz usklađenih inicijativa koje se međusobno nadopunjuju, a utemeljene su na četiri stupa. Ti stupovi uključuju smanjivanje poticaja za nezakonitu migraciju, osiguravanje vanjskih granica i spašavanje života, kao i osiguranje čvrste politike azila i nove politike u području zakonite migracije. Ovaj prijedlog, kojim se nastavlja provedba Europskog migracijskog programa u odnosu na cilj jačanja politike azila Unije, treba gledati kao dio šire politike na razini EU-a sa svrhom izgradnje čvrstog i učinkovitog sustava za održivo upravljanje migracijama u budućnosti, koji je pravedan za društva domaćine i građane EU-a, kao i za predmetne državljane trećih zemalja te države podrijetla i tranzitne zemlje.

Usto, predložene izmjene mogućih poticaja za integraciju mogu doprinijeti ciljevima akcijskog plana za integraciju¹⁸.

- **PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST**

- **Pravna osnova**

Članak 78. stavak 2. točke (a) i (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) pravna je osnova prijedloga čiji je cilj da se, s jedne strane, osigura da države članice primjenjuju zajedničke kriterije za kvalifikaciju osoba kojima je istinski potrebna međunarodna zaštita te da se, s druge strane, jednaka prava omoguće tim osobama u svim državama članicama. Spomenute odredbe navode da EU ima ovlasti za razvoj zajedničke politike u području azila, supsidijarne zaštite i privremene zaštite s ciljem da ponudi odgovarajući status svim državljanima trećih zemalja kojima je potrebna međunarodna zaštita te osigura usklađenost s načelom zabrane vraćanja. Ta politika mora biti u skladu sa Ženevskom konvencijom od 28. srpnja 1951. i Protokolom od 31. siječnja 1967. o statusu izbjeglica te s drugim odgovarajućim ugovorima.

U sklopu tih ovlasti, EU može donijeti mjere kojima se, između ostaloga, predviđa:

- (a) jedinstveni status azila za državljane trećih zemalja koji je na snazi u čitavoj Uniji i
- (b) jedinstven status supsidijarne zaštite za državljane trećih zemalja kojima je, bez dobivanja europskog azila, potrebna međunarodna zaštita.

Članak 79. stavak 2. točka (a) UFEU-a dodaje se kao pravna osnova zbog predložene izmjene Direktive o osobama s dugotrajnim boravištem 2003/109/EZ koja se odnosi na korisnike međunarodne zaštite.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Trenutačni nedostatak usuglašenosti u stopama priznavanja i razlike u statusu zaštite koja se odobrava tražiteljima azila sa sličnim zahtjevima unutar EU-a, trajanju boravišnih dozvola,

¹⁷ COM(2015) 240 final.

¹⁸ COM(2016) 377 final.

kao i razini prava koja se odobravaju korisnicima međunarodne zaštite može potaknuti podnošenje višestrukih zahtjeva za azil i sekundarna kretanja unutar EU-a.

Cilj je postojeću Direktivu zamijeniti Uredbom radi postizanja veće usuglašenosti u pogledu odlučivanja o sličnim zahtjevima za azil i sadržaja odobrene međunarodne zaštite, smanjujući tako poticaje za kretanje unutar EU-a i osiguravajući da se s korisnicima međunarodne zaštite jednako postupa diljem EU-a.

S obzirom da Zajednički europski sustav azila podrazumijeva jednake standarde diljem EU-a za sve tražitelje azila i korisnike međunarodne zaštite, ti se ciljevi ne mogu ostvarivati na razini država članica. Potrebno je djelovati na razini EU-a kako bi se postigla veća usuglašenost u pogledu odluka o azilu unutar EU-a i ublažile te posljedice.

Države članice imaju pravo odobriti druge oblike zaštite u skladu s nacionalnim pravom.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarenje njezinih ciljeva.

Unatoč tome što je dosegnuta znatna razina usklađenosti donošenjem direktiva 2004/83/EZ i 2011/95/EU, i dalje postoje značajne razlike u stopi priznavanja i vrsti statusa zaštite koji odobrava svaka država članica, kao i sadržaju zaštite. Štoviše, unatoč obvezi ukidanja statusa s prestankom rizika od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda, trenutačno se u državama članicama provodi samo nekoliko sustavnih revizija statusa. Naposljetku, fakultativna pravila u postojećoj Direktivi (tj.: obveza podnositelja zahtjeva da dokaže osnovanost zahtjeva, pravila koja se odnose na procjenu zaštite unutar zemlje, neobavezni razlozi za povlačenje zahtjeva) predviđaju stupanj diskrecije u pogledu obrade zahtjeva za azil.

Usklađenija pravila o kvalifikaciji i sadržaju zaštite doprinose boljoj usuglašenosti odluka o azilu u državama članicama, što dovodi do boljeg funkcioniranja Zajedničkog europskog sustava azila. To uključuje održiv i pravedan sustav određivanja države članice koja je odgovorna za tražitelje azila kako predviđa predložena revizija Dublinske uredbe.

Predložene izmjene ne prelaze ono što je potrebno za postizanje planiranih ciljeva te se odnose na područja u kojima će daljnje usklađivanje imati značajnog utjecaja. Usto, nove odredbe kojima se zahtijeva od ovlaštenih tijela u državama članicama da uzmu u obzir zajedničku analizu i smjernice Agencije Europske unije za azil u pogledu situacije u određenoj državi podrijetla odgovaraju potrebi za rješavanjem problema nedostatka usuglašenosti u pogledu donesenih odluka o azilu. Pojačavanje odredbi o prestanku izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite odgovor je na činjenicu da su te odredbe već sadržane u preinačenoj Direktivi o kvalifikaciji, ali ih države članice nisu sustavno primjenjivale. Predlaže se, također, pojašnjenje pravila o kvalifikaciji za status međunarodne zaštite i sadržaju statusa uzimajući u obzir sudsku praksu Suda Europske unije (CJEU), pojašnjenje područja primjene odobrenih prava i usklađivanje gdje je moguće, posebice u pogledu valjanosti i oblika boravišnih dozvola, kao i pružanje poticaja za integraciju koji se odnose na socijalnu pomoć. Konačno, predlaže se izmjena Direktive EU-a o osobama s dugotrajnim boravištem kako bi se obeshrabrila nezakonita kretanja korisnika međunarodne zaštite unutar EU-a, a da se ne prelazi ono što je potrebno kako bi se postigao učinak odvraćanja.

- **Varijabilna geometrija**

Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku obvezuje prva Direktiva o kvalifikaciji (Direktiva 2004/83/EZ) slijedom obavijesti o želji za sudjelovanjem u donošenju i primjeni navedene Direktive temeljem Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije. Navedene su države odlučile da neće sudjelovati u preinačenoj Direktivi o kvalifikaciji (Direktiva 2011/95/EU).

U skladu sa spomenutim Protokolom, Ujedinjena Kraljevina i Irska mogu sudjelovati u donošenju prijedloga. One također imaju tu mogućnost i nakon donošenja prijedloga.

U skladu s Protokolom o stajalištu Danske priloženim Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju mjera u Vijeću u skladu s glavom V. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (uz iznimku „mjera kojima se utvrđuju treće zemlje čiji državljani moraju posjedovati vizu pri prijelazu vanjskih granica država članica ili mjera koje se odnose na jedinstveni obrazac za vize”).

Tijekom pregovora i u skladu s navedenim protokolima odlučit će se o sudjelovanju Ujedinjene Kraljevine, Irske i Danske u mjerama iz ovog prijedloga kojima se opoziva preinačena Direktiva o kvalifikaciji 2011/95/EU. Spomenuti protokoli dopuštaju Ujedinjenoj Kraljevini i Irskoj, ali od njih ne zahtijevaju, da prihvate inicijative u području slobode, sigurnosti i pravde te da poštuju njihovo djelovanje.

- **Odabir instrumenta**

Predlaže se Uredbom zamijeniti postojeću preinačenu Direktivu o kvalifikaciji radi postizanja bolje usuglašenosti u donošenju odluka o azilu. To bi se postiglo izmjenom postojećih fakultativnih pravila o zajedničkim kriterijima za priznavanje tražitelja azila u obvezna pravila, daljnjim pojašnjenjem sadržaja međunarodne zaštite (posebice u pogledu trajanja boravišnih dozvola i socijalnih prava) te donošenjem pravila za sprječavanje sekundarnih kretanja.

Izvorna Direktiva o kvalifikaciji 2004/83/EZ već je preinačena, što je dovelo do postojeće preinačene Direktive o kvalifikaciji (2011/95/EU). Iako su instrumenti Direktive pridonijeli znatnom stupnju približavanja nacionalnih pravila, još uvijek postoje razlike među državama članicama u pogledu stopa priznavanja te neusuglašenost u pogledu vrste statusa zaštite koji se odobrava.

U skladu s onim što je objavljeno u Komunikaciji Komisije od 6. travnja 2016. naslovljenoj „Prema reformi Zajedničkog europskog sustava azila i proširivanju zakonitih mogućnosti za dolazak u Europu“, uz materijalne izmjene postojeće preinačene Direktive o kvalifikaciji, oblik pravnog instrumenta promijenjen je u Uredbu. Ova će izmjena pridonijeti boljoj usuglašenosti uklanjanjem razlika u prenošenju propisa EU-a u nacionalno zakonodavstvo i osiguravanjem izravne primjenjivosti pravila. Štoviše, ta izmjena osigurava usklađenost s predloženom Uredbom o postupcima azila za koju se također predlaže da se preinači u Uredbu.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- **Ex post evaluacije postojećeg zakonodavstva**

Europska komisija zatražila je 2015. dvije vanjske studije¹⁹, jednu koja se odnosi na primjenu postojeće Direktive o kvalifikaciji u državama članicama i druga koja ispituje probleme provedbe, utvrđuje nedostatke i procjenjuje je li postojeća preinačena Direktiva o kvalifikaciji dovela do bolje usuglašenosti u Europi. Komisija blisko surađuje s izvoditeljima tijekom izvođenja studije te se oslanjala na neke od okvirnih nalaza za potrebe pripreme ovog prijedloga.

Studija o primjeni otkrila je da je postojeća preinačena Direktiva o kvalifikaciji u nekim područjima doprinijela većem približavanju nacionalnih pravila. Međutim, čini se da u ostalim područjima postoje znatne razlike u njezinoj praktičnoj primjeni, što dovodi do različitih ishoda zahtjeva za azil među državama članicama u pogledu stopa priznavanja, čak i kada tražitelji potječu iz iste države podrijetla. Primijećene su znatne razlike u primjeni odredbi preinačene Direktive o kvalifikaciji u pogledu procjene činjenica i okolnosti zahtjeva, procjene zahtjeva koji se podnose na licu mjesta (*sur place*) te mogućnosti zaštite i primjene odredbi o prestanku statusa.

Nadalje, prikupljanje i primjena informacija o državi podrijetla i popisa sigurnih matičnih država, kao i procjena vjerodostojnosti tražitelja tijekom ispitivanja osnovanosti njihovog straha od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda smatra se jednim od glavnih razloga razlika u stopama priznavanja u EU-u. Studija također zaključuje da je postignut veći stupanj usklađenosti s obzirom na ujednačavanje sadržaja prava koja su odobrena korisnicima supsidijarne zaštite s pravima izbjeglica (npr. u pogledu pristupa zapošljavanju, obrazovanju i zdravstvenoj skrbi). Međutim, u nekim zemljama i dalje postoje razlike među državama članicama u praksi odobravanja prava izbjeglicama i korisnicima supsidijarne zaštite u pogledu odobravanja boravišnih dozvola, putnih isprava, socijalne pomoći, vrste i kakvoće programa integracije te pomoći pri repatrijaciji. Takve su razlike, s jedne strane, rezultat različitih tumačenja odredbi, a s druge strane ovise o mjeri u kojoj je država članica prenijela određene fakultativne odredbe – u obliku fakultativnih ograničenja ili mogućnosti povoljnijih pravila – u nacionalno zakonodavstvo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Slijedom svoje Komunikacije od 6. travnja 2016. naslovljene „Prema reformi Zajedničkog europskog sustava azila i proširivanju zakonitih mogućnosti za dolazak u EU“²⁰, Komisija je pokrenula raspravu o mogućnostima buduće reforme propisa EU-a o azilu.

U okviru toga službe su Komisije u svibnju raspravljale o Komunikaciji s državama članicama, nevladinim organizacijama i UNHCR-om, a u lipnju 2016. s koordinatorima Odbora za građanske slobode Europskog parlamenta. Europski je parlament također održao debatu o Komunikaciji na svojoj plenarnoj sjednici 11. svibnja. Zaprimiti su i doprinosi u pisanom obliku.

Države članice su općenito izrazile podršku daljnjem usklađivanju. U pogledu postizanja veće usuglašenosti stopa priznavanja i vrsta odobrenog statusa zaštite, naglasak je stavljen važnost praktične suradnje i smjernice Agencije.

¹⁹ Uskoro će biti objavljene.

²⁰ COM (2016) 197 final.

U pogledu revizije statusa zaštite nakon što se isti odobri, postoji znatna podrška u pogledu revizije koju pokreću informacije o državi podrijetla na razini EU-a. Isto tako, neke su države članice upozorile na administrativno opterećenje koje bi moglo nastati zbog opće i izričite obveze da se vrši provjera prestanka statusa pri svakom obnavljanju boravišne dozvole.

Postoji također podrška daljnjem usklađivanju trajanja izdane dozvole. Međutim, brojne su države članice navele da se ne smije dovesti u pitanje mogućnost izdavanja boravišnih dozvola po drugoj osnovi (humanitarne ili zakonite migracije) nakon prestanka statusa zaštite te su istaknule koliko je važno da se neopravdano ne podrivaju izgledi za integraciju stajalištem da zaštita može samo biti privremena.

Na razini prava koja se odobravaju korisnicima, države članice nisu općenito podržale ideju daljnjeg razlikovanja između dva statusa međunarodne zaštite. Neke su države članice zatražile veću fleksibilnost u pogledu socijalne i zdravstvene skrbi, dok su druge istaknule da ima prostora za daljnje usklađivanje u pogledu ponovnog okupljanja obitelji korisnika supsidijarne zaštite.

Što se tiče sekundarnih kretanja, izražena je podrška za unaprijeđenje odredbi o informacijama u pogledu obveze zadržavanja boravišta u državi članici koja odobrava zaštitu kako bi posljedice sekundarnih kretanja bile jasne korisniku.

U pogledu mjera integracije, navedena je mogućnost da se od korisnika zahtijeva da sudjeluju u ponuđenim tečajevima jezika i građanske integracije.

Koordinatori Odbora za građanske slobode Europskog parlamenta izjasnili su se protiv smanjenja standarda. U pogledu predložene revizije statusa, izražena je zabrinutost u pogledu njezina učinka na izgleda za integraciju korisnika. Istaknuto je također da sve mjere koje se poduzimaju trebaju biti proporcionalne i u skladu s Europskom poveljom o ljudskim pravima i Poveljom o temeljnim pravima. Konačno, u pogledu prava na slobodno kretanje, napomenuto je da bi korisnici trebali ostvariti pravo na status osobe s dugotrajnim boravištem (Direktiva 2003/109) i prije trenutnog petogodišnjeg razdoblja, kako bi im se omogućilo pravo na slobodno kretanje.

Nevladine organizacije općenito nisu bile sklone daljnjem usklađivanju zbog straha od smanjenja standarda te su izrazile želju za boljom primjenom postojećih odredbi i utvrđivanjem smjernica od Agencije. U slučaju izmjene postojećih odredbi, nevladine organizacije izrazile su potrebu za jačanjem prava tražitelja.

U pogledu usuglašenosti, nevladine organizacije općenito nisu podržale ideju da primjena odredbe o zaštiti unutar države bude obvezujuća te nisu podržale planove o obveznoj reviziji prestanka statusa, upozoravajući na negativne učinke u pogledu izgleda za integraciju i na stvaranje nepotrebnog administrativnog opterećenja.

U pogledu prava, nevladine organizacije zagovaraju mogućnosti povoljnijeg tretmana, uključujući trajanje dozvola, te se protive daljnjem razlikovanju između statusa izbjeglice i statusa supsidijarne zaštite.

U pogledu sekundarnih kretanja, nevladine organizacije nisu podržale uvođenje sankcija, već su istaknule potrebu da se najprije pokušaju bolje razumjeti razlozi za sekundarna kretanja i razmotriti poticaji. U pogledu namjere jasnijeg utvrđivanja obveza država članica o pružanju informacija, podržale su donošenje detaljnijih pravila.

U pogledu ponovnog okupljanja obitelji, nevladine su organizacije istaknule potrebu za izjednačavanjem prava korisnika supsidijarne zaštite s pravima izbjeglica.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Uz studije Komisije o primjeni i provedbi preinačene Direktive o kvalifikaciji, za pripremu ovog prijedloga korištene su i relevantne publikacije EASO-a, posebice zbirka podataka kao dio „Matrice kvalitete“ o ispunjavanju uvjeta i isključenju, kao i praktični vodič EASO-a o članku 15. točki (c) te pravna analiza članaka 12. i 17. preinačene Direktive o kvalifikaciji.

- **Temeljna prava**

Predložena Uredba poštuje temeljna prava i načela priznata posebice u Povelji o temeljnim pravima Europske unije (Povelja). Ovom se Uredbom posebice nastoji osigurati puno poštovanje ljudskog dostojanstva i pravo na azil tražitelja azila i njihovih članova obitelji. Nastoji se također promicati primjena odredbi Povelje o ljudskom dostojanstvu, poštovanju privatnog i obiteljskog života, slobodi izražavanja i pristupu informacijama, pravu na obrazovanje, slobodi odabira zanimanja i pravu na rad, slobodi poslovanja, pravu na azil, pravu osobe da ne bude diskriminirana, pravima djeteta, pravu na socijalno osiguranje, socijalnu pomoć i zdravstvenu skrb te ju je u skladu s time potrebno i provesti. Prijedlogom se poštuje zabrana vraćanja, kako je navedeno u članku 19. Povelje EU-a, također pri procjeni zahtjeva za azil u pogledu zaštite unutar države. Prijedlog pojačava postupovna jamstva određujući da teret dokazivanja dostupnosti unutarnje zaštite počiva na ovlaštenom tijelu i da se procjena treba izvršiti kada se ustanovi da su ostvareni uvjeti za primjenu kvalifikacijskih kriterija.

Prijedlog također poštuje i odredbe o socijalnoj pomoći, kako je predviđeno člankom 34. stavkom 3. Povelje i člankom 23. Ženevske konvencije, u pogledu dopuštanja državama članicama da uvjetuju odobravanje određene socijalne pomoći aktivnim sudjelovanjem u mjerama integracije te da nametnu uvjete boravka za primanje određenih socijalnih naknada, iako zahtijevajući da se ti uvjeti mogu primijeniti samo s ciljem olakšanja integracije korisnika međunarodne zaštite.

Posebno su uzeta u obzir prava žene i djeteta tijekom trudnoće, poroda i poslije poroda. Prijedlog također uzima u obzir obveze država članica prema Konvenciji Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja (Istanbulska konvencija). Uzimajući u obzir prijedloge Komisije za odluku Vijeća o potpisivanju i zaključenju Istanbulske konvencije te u cilju jamčenja odgovarajuće razine zaštite ženama izloženima rodno uvjetovanom nasilju kojima je potrebna međunarodna zaštita, potrebno je usvojiti rodno osjetljivi pristup pri tumačenju i primjeni ove Uredbe, što će u svakom slučaju postati obvezno nakon što EU zaključi Istanbulsku konvenciju.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj prijedlog ne predstavlja financijsko niti administrativno opterećenje za Uniju. Stoga ne utječe na proračun Unije.

5. OSTALI ELEMENTI

- **Mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješća o primjeni ove Uredbe u roku od dvije godine od njezinoga stupanja na snagu i svakih pet godina nakon toga. Od država članica se zahtijeva da Komisiji i Agenciji Europske unije za azil dostavljaju relevantne podatke za sastavljanje tog izvješća. Agencija će također pratiti poštovanje ove Uredbe u

državama članicama putem nadzornog mehanizma koji je Komisija predložila u svojoj reviziji mandata Agencije.²¹

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Predlaže se zamjena postojeće preinačene Direktive o kvalifikaciji Uredbom. Međutim, sadržaj Direktiva mijenja se jedino a) u pogledu političkih ciljeva navedenih pod točkom 1., b) u mjeri u kojoj je potrebno prilagoditi njezin jezik radi izravne primjenjivosti te c) u mjeri u kojoj je potrebno objasniti postojeće odredbe s obzirom na relevantnu sudsku praksu. Stoga se niže navedena pojašnjenja odnose samo na one odredbe u kojima su napravljene materijalne izmjene u usporedbi s postojećom preinačenom Direktivom o kvalifikaciji.

1. Daljnje usklađivanje zajedničkih kriterija za priznavanje tražitelja međunarodne zaštite

Članak 3. – Glavno područje primjene

Područje primjene Uredbe i dalje je dvojako: s jedne strane, utvrđuje standarde za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, a s druge strane utvrđuje sadržaj odobrene međunarodne zaštite. S obzirom na to da je izbor instrumenta ovog prijedloga Uredba, više ne postoji odredba kojom se državi članici omogućava da odobri povoljniji tretman. Međutim, u članku 3. stavku 2. navodi se da države članice mogu odobravati nacionalni humanitarni status onima koji ne ispunjavaju uvjete prema postojećoj Uredbi. Nadalje se u odgovarajućoj uvodnoj izjavi navodi da države članice mogu uvesti nacionalne mjere izvan okvira onoga što propisuje postojeća Uredba, ali samo na način koji ne dovodi u pitanje primjenu njezinih odredbi.

Članak 4. – Procjena činjenica

Članak 4. stavak 1. propisuje obvezu tražitelja međunarodne zaštite da potkrijepi svoj zahtjeva; stoga je tražitelj dužan dostaviti sve elemente kojima raspolaže, surađivati te – u skladu s relevantnim odredbama Dublinskog prijedloga²² i prijedloga Uredbe o postupcima azila – boraviti na teritoriju države članice za vrijeme trajanja postupka.

Članak 5. – Potrebe za međunarodnom zaštitom koje nastaju na licu mjesta (*sur place*)

Članak 5. stavak 3. proširen je kako bi se državama članicama dopustilo da mogu odrediti da se podnositelju zahtjeva koji naknadno podnese zahtjev u pravilu neće priznati supsidijarna zaštita ili status izbjeglice ako se opasnost od progona temelji na okolnostima koje je podnositelj zahtjeva stvorio svojom vlastitom odlukom nakon što je napustio državu podrijetla.

Članak 8. – Zaštita unutar države

Članak 8. stavak 1. predviđa novu obvezu ocjene mogućnosti zaštite unutar države te, ako su ispunjeni uvjeti da on ili ona može sigurno i zakonito putovati i imati pristup do tog dijela zemlje te je razumno očekivati da može ostati tamo, mogućnost utvrđivanja da podnositelju zahtjeva nije potrebna međunarodna zaštita. Osim što utvrđuje obvezu procjene zaštite unutar države, članak 8. stavak 4. predviđa zaštitne mjere kako bi se pojasnio način na koji se ocjenjuje zahtjev za azilom u tom pogledu.

Članak 10. – Razlozi progona

²¹ COM (2016) 271 final.

²² COM (2016) 27 final.

U skladu s relevantnom sudskom praksom Suda EU-a²³ članak 10. stavak 3. navodi da ovlašteno tijelo ne može opravdano očekivati da se podnositelj zahtjeva ponaša diskretno ili se suzdrži od određenih radnji, ako je to ponašanje ili radnja sastavni dio njegova identiteta, radi izbjegavanja opasnosti od progona u državi podrijetla.

Članak 12. – Isključenje

Detaljnije odredbe dodane su u članku 12. stavku 5. na temelju prakse Suda EU-a²⁴ radi pojašnjenja da je počinjenje određenih kaznenih djela (osobito okrutnih djela i terorističkih činova) temelj za isključenje iz statusa izbjeglice čak i ako su navedena djela počinjena iz političkih pobuda.

Članak 12. stavak 6. također navodi na temelju prakse Suda EU-a²⁵ da isključenje osobe iz izbjegličkoga statusa isključivo ovisi o tome jesu li ispunjeni uvjeti iz ovog članka te ne može biti predmetom daljnjih ocjena proporcionalnosti.

2. Veća usuglašenost odluka o azilu unutar EU-a obvezujući ovlaštena tijela država članica da pri procjeni zahtjeva uzmu u obzir smjernice Agencije Europske unije za azil

Članak 7. – Davatelji zaštite

Radi postizanja bolje usuglašenosti u donošenju odluka o azilu unutar EU-a, pri procjeni kontrolira li međunarodna organizacija državu ili bitan dio njezinoga državnog područja, članak 7. stavak 3. obvezuje ovlaštena tijela da postupaju u skladu sa smjernicama Unije, posebice sa zajedničkom analizom i smjernicama o situaciji u državi podrijetla koje donose Agencija Europske unije za azil i europske mreže za informacije o zemljama podrijetla. Prijedlog o Agenciji Europske unije za azil (članak. 8. i 10. Uredbe)²⁶ predviđa nadležnost za objavu zajedničke analize i smjernica, na koje zatim upućuje članak 7. stavak 3. (u daljnjem tekstu „smjernice Agencije”).

Članak 8. – Zaštita unutar države

Radi osiguranja usuglašenosti odluka o azilu koje se odnose na zaštitu unutar države, slično postupku iz članka 7. stavka 3., ovlaštena tijela država članica dužna su uz ostale informacije uzeti u obzir smjernice Agencije.

Članci 11. i 17. – Prestanak statusa izbjeglice i supsidijarne zaštite

Članak 11. stavak 2. točka (b) koji se odnosi na prestanak statusa izbjeglice i članak 17. stavak 2. točka (b) koji se odnosi na status supsidijarne zaštite obvezuju ovlaštena tijela da postupaju u skladu sa smjernicama Agencije pri procjeni ispunjavaju li još uvijek izbjeglice i korisnici supsidijarne zaštite uvjete za status međunarodne zaštite koji im je odobren.

3. Uvođenje sustavnih i redovitih revizija statusa

Članci 14. i 20. – Opoziv, poništenje ili odbijanje obnavljanja statusa izbjeglice i supsidijarne zaštite

Članak 14. stavak 1 i članak 20. stavak 1. obvezuju ovlaštena tijela da opozovu, ponište ili odbiju obnovu statusa kada prestane potreba za zaštitom ili se ispune uvjeti za primjenu osnova za isključenje nakon odobrenja zaštite. Stoga je potrebna revizija radi provjere jesu li još uvijek ispunjeni kriteriji za kvalifikaciju (strah od progona, opće nasilje).

²³ Predmet C-199/12.

²⁴ Predmet C-57/09.

²⁵ Predmet C-57/09.

²⁶ COM(2016) 271 final.

Članci 15. i 21. – Revizija izbjegličkog i supsidijarnog statusa

Prijedlog navodi dva poticaja za reviziju: materijalni i onaj kojim se osigurava ispravnost. Stoga se predlaže da ovlaštena tijela budu obvezna izvršiti spomenutu reviziju kada postoji znatna promjena u državi podrijetla, što se odražava u dokumentima na razini EU-a; odnosno: smjernicama Agencije (članak 15. stavak 1. točka (b) i članak 21. stavak 1. točka (a)) i kada se prvi put obnove boravišne dozvole izbjeglicama te prvi i drugi put korisnicima supsidijarne zaštite (članak 15. stavak 1. točka (b) i članak 21. stavak 1. točka (b)). Navedene revizije ne bi trebale stvoriti dodatno administrativno opterećenje nacionalnim administracijama, s obzirom na to da su jasno usmjerene i propisane za situacije u kojima se u svakom slučaju treba donijeti odluka o obnavljanju boravišne dozvole ili u slučajevima kada nastane značajna promjena situacije u određenoj državi podrijetla. Stoga će ovaj prijedlog postići visoki stupanj usklađenosti i kontrole te izbjeći stvaranje nepotrebnih opterećenja državama članicama.

Predlaže se tromjesečni rok mirovanja (u članku 14. stavku 5. i članku 20. stavku 3.) u slučaju opoziva statusa uslijed promijenjenih okolnosti kako bi se osobi pružila mogućnost da pokuša promijeniti svoj status ako za to postoje druge osnove (obiteljske, poslovne, obrazovne, humanitarne itd.).

4. Sprječavanje sekundarnih kretanja korisnika međunarodne zaštite pojašnjavajući obvezu korisnika da ostane u državi članici koja mu je odobrila zaštitu te propisujući odvratajuće mjere putem izmjene Direktive o osobama s dugotrajnim boravištem.

Članak 29. – Kretanje unutar Unije

Članak 29. predviđa da korisnik međunarodne zaštite u pravilu bude obavezan boraviti u državi članici koja mu je odobrila zaštitu te zajedno s člankom 44. predviđa odvratajuće mjere ako se korisnik zatekne u drugoj državi članici bez prava boravka ili privremenog boravka. U tom pogledu, članak 29. stavak 2. upućuje na predložene odredbe Dublinske uredbe (članak 20. stavak 1. točka (e)). Nadalje, predlaže se izmjena Direktive o osobama s dugotrajnim boravištem 2003/109/EZ i predviđa se da petogodišnje razdoblje nakon kojeg korisnici međunarodne zaštite ispunjavaju uvjete za dugotrajno boravište iznova započne svaki put kada se osoba nalazi u državi članici različitoj od one koja mu je odobrila međunarodnu zaštitu, a u kojoj nema pravo boravka ili privremenog boravka u skladu s relevantnim nacionalnim ili pravom Unije. Očekuje se da će ova predložena mjera biti poticaj korisnicima međunarodne zaštite da postupaju u skladu s pravilima i izbjegnu nezakonita sekundarna kretanja jer im inače prijeti opasnost od produženja razdoblja čekanja za stjecanje dugotrajnog boravišta i povezanih prava u pogledu kretanja unutar EU-a.

Članak 29. također potvrđuje da relevantne schengenske odredbe omogućuju korisnicima boravak u drugoj državi članici u kojoj se u cijelosti primjenjuje schengenska pravna stečevina u razdoblju od 90 dana tijekom razdoblja od 180 dana kada se ispune uvjeti iz članka 21. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma. Nadalje, članak također navodi da korisnik može podnijeti zahtjev za boravak u drugoj državi članici u skladu s drugim mjerodavnim pravilima EU-a (kao što je predloženo u prijedlogu o uvjetima ulaska i boravišta državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja na visokokvalificiranim poslovima²⁷ ili ako to dopušta nacionalno pravo države članice.

Članak 24. – Informacije

²⁷

COM (2016) 378 final.

Članak 24. predviđa pojačana pravila o pružanju informacija, kako bi se osiguralo da korisnici međunarodne zaštite budu upoznati sa svojim pravima i obvezama, posebice u pogledu odredbi o kretanju unutar Unije. U tu se svrhu predlaže provedbeni akt radi utvrđivanja jedinstvenih pravila o sadržaju i obliku informacija koje se pružaju unutar EU-a.

5. Daljnje usklađivanje prava korisnika međunarodne zaštite

Članak 22. – Opća pravila

Poglavlje VII. utvrđuje sadržaj zaštite te navodi prava i obveze u tri dijela, u vidu općih odredbi, prava povezanih s boravištem te prava povezanih s integracijom. Izmjene omogućuju bolju usklađenost putem jedinstvenih pravila posebno u pogledu boravišnih dozvola i putnih isprava te pojašnjavaju područje primjene prava koja se odobravaju, s posebnim naglaskom na socijalna prava.

Iako je priznavanje izbjegličkog statusa deklaratorni akt, izričito se navodi u članku 22. stavku 3. da se određena prava (pristup zapošljavanju i socijalnom osiguranju) mogu uvjetovati posjedovanjem boravišne dozvole.

Članak 25. – Održavanje obiteljskoj jedinstva

U pogledu jedinstva obitelji (članak 25), područje primjene koje se odnosi na članove obitelji proširuje se kako bi obuhvatilo trenutačne migracijske trendove u skladu s kojima tražitelji često stignu na državno područje države članice nakon poduljeg tranzitnog razdoblja. Odgovarajuća uvodna izjava o jedinstvu obitelji navodi da ove odredbe predstavljaju *lex specialis* u pogledu pravila Direktive o ponovnom okupljanju obitelji.

Članak 26. – Boravišni dozvole

U pogledu boravišnih dozvola, članak 26. predviđa novo izričito usklađivanje razdoblja valjanosti i oblika boravišne dozvole, no i dalje razlikuje korisnike supsidijarne zaštite od izbjeglica. U pogledu supsidijarne zaštite, boravišna dozvola vrijedi godinu dana i može se obnoviti na 2 godine (po načelu 1+2+2 godine), a boravišna dozvola za izbjeglice vrijedi 3 godine i može se obnoviti na 3 godine (po načelu 3+3+3).

Članak 27. – Putne isprave

Članak 27. također predlaže usklađivanje obilježja minimalne zaštite i biometrijskih obilježja putnih isprava obvezujući države članice da izdaju putne isprave s rokom valjanosti od najmanje godinu dana, zbog čega se na te putne isprave primjenjuju pravila tehničke usklađenosti iz Uredbe br. 2252/2004.

Članak 28. – Sloboda kretanja unutar države članice

U pogledu slobode kretanja unutar države članice, članak 28 stavak 2. kodificira sudsku praksu Suda EU-a²⁸ uvođenjem mogućnosti da države članice utvrde uvjete boravka u slučajevima kada ti uvjeti mogu olakšati integraciju.

Članak 30. – Pristup zapošljavanju

Članak o pristupu zapošljavanju (članak 30) dodatno pojašnjava prava jednakog postupanja povezana sa zapošljavanjem, jasnije navodeći dodatna kolektivna radnička prava te zdravstvenu skrb i zaštitu na radu i obvezu olakšavanja države članice.

Članak 32. – Pristup postupcima priznavanja kvalifikacija i potvrde vještina

²⁸ Predmet C-443/14.

U pogledu odredbi o priznavanju kvalifikacija (članak 32. stavci 1. i 2.), obveza jednakog postupanja i obveza olakšavanja jasnije su obrazložene i u pogledu potvrde vještina, a obveza jednakog postupanja posebno je navedena kako bi se prikazala razlika između dva sustava.

Članak 33. – Socijalna sigurnost

Kako bi se osigurala pravna jasnoća, pojašnjava se područje primjene socijalne sigurnosti upućivanjem na uredbu o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (članak 2. stavak 17.).

6. Pojačavanje poticaja za integraciju korisnika međunarodne zaštite

Članak 34. – Socijalna pomoć

Socijalna se pomoć definira u članku 2. stavku 18. na temelju sudske prakse²⁹. Zadržava se trenutačno moguće ograničenje odobravanja socijalne pomoći korisnicima supsidijarne zaštite na osnovne naknade. Osnovne povlastice obuhvaćaju najmanje minimalnu dohodovnu naknadu, pomoć u slučaju bolesti, trudnoće i pomoći za roditeljstvo ako te povlastice postoje i odobravaju se državljanima.

Uz spomenuta ograničenja, člankom 34. se predlaže da, kao mjeru za poticanje integracije, države članice svim korisnicima međunarodne zaštite uvjetuju odobrenje određene socijalne pomoći aktivnim sudjelovanjem u mjerama integracije.

Članak 38. – Pomoć pri uključivanju u društvo

Stoga se u članku 38. utvrđuje, kao odgovarajuća mjera, moguća obveza korisnika da sudjeluju u mjerama integracije. Međutim, kada se korisnike međunarodne zaštite obvezuje da aktivno sudjeluju u mjerama integracije u skladu s relevantnom sudskom praksom Suda EU-a, države članice bi također trebale uzimati u obzir pojedinačne otegotne okolnosti³⁰.

²⁹ Predmet C-140/12.

³⁰ Predmet C-579/13.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite i o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 78. stavak 2. točke (a) i (b) i članak 79. stavak 2. točku (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija,

Djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Potrebno je izvršiti znatan broj materijalnih izmjena u Direktivi Vijeća 2011/95/EU od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite³¹. Kako bi se osigurala usklađenost i veća konvergencija odluka o azilu te u pogledu sadržaja međunarodne zaštite kako bi se smanjili poticaji za kretanje unutar Europske unije i osiguralo jednako postupanje s korisnicima međunarodne zaštite, spomenutu bi Direktivu trebalo opozvati i zamijeniti Uredbom.
- (2) Zajednička politika azila, uključujući Zajednički europski sustav azila (CEAS) koji se temelji na punoj i sveobuhvatnoj primjeni Ženevske konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. koja je izmijenjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967. (Ženevska konvencija), sastavni je dio cilja Europske unije da postupno uspostavi područje slobode, sigurnosti i pravde otvorenog za one koje su okolnosti prisilile na zakonito traženje zaštite u Uniji. Takva bi se politika trebala temeljiti na načelu solidarnosti i poštene podjele odgovornosti među državama članicama, što obuhvaća i financijske posljedice.
- (3) CEAS se temelji na zajedničkim standardima za postupke azila, priznavanje i zaštitu koja se pruža na razini Unije, uvjete prihvata i sustav za utvrđivanje države članice odgovorne za tražitelje azila. Bez obzira na postignuti napredak u razvoju CEAS-a, i dalje postoje znatne nejednakosti između država članica u pogledu vrste postupaka, stopa priznavanja, vrste odobrene zaštite, razine materijalnih uvjeta prihvata i povlastica koje se odobravaju tražiteljima i korisnicima međunarodne zaštite.

³¹ SL L 337, 20.12.2011., str. 9.

Spomenute su razlike bitni pokretači sekundarnog kretanja te dovode u pitanje cilj osiguravanja jednakog postupanja prema svim podnositeljima zahtjeva u u Uniji.

- (4) Komisija je u svojoj Komunikaciji od 6. travnja 2016.³² utvrdila mogućnosti za poboljšanje CEAS-a koje uključuju uspostavljanje održivog i pravednog sustava za utvrđivanje država članica odgovornih za tražitelje azila, jačanje sustava Eurodac, postizanje veće usklađenosti u sustavu azila EU-a i sprječavanje sekundarnih kretanja unutar EU-a te novi mandat Agencije Europske unije za azil. Spomenuta je Komunikacija u skladu s pozivima Europskog vijeća od 18. i 19. veljače 2016.³³ da se napravi iskorak prema reformi postojećeg okvira EU-a kako bi se osigurala humana i učinkovita politika azila. U njoj se predlažu i daljnji koraci u skladu sa sveobuhvatnim pristupom migraciji koji je Europski parlament utvrdio u svojem izvješću o inicijativi od 12. travnja 2016.
- (5) Potrebno je postići znatan napredak u pogledu usuglašenosti nacionalnih sustava azila radi dobrog funkcioniranja CEAS-a i Dublinskog sustava, posebice uzimajući u obzir različite stope priznavanja i vrste statusa zaštite u državama članicama. Nadalje, potrebno je ojačati pravila o reviziji statusa kako bi se osiguralo da zaštitu zaista dobiju oni kojima je potrebna i sve dok im je potrebna. Štoviše, potrebno je izbjegavati različite prakse u pogledu trajanja boravišnih dozvola te je potrebno detaljnije razjasniti i uskladiti prava koja se odobravaju korisnicima međunarodne zaštite.
- (6) Uredba je stoga potrebna kako bi se osigurala dosljedna razina usklađenosti diljem Unije i osigurao viši stupanj pravne sigurnosti i transparentnosti.
- (7) Glavni je cilj ove Uredbe, s jedne strane, osigurati da države članice primjenjuju zajedničke kriterije za utvrđivanje osoba kojima je zaista potrebna međunarodna zaštita i, s druge strane, osigurati da minimalna razina prava bude dostupna tim osobama u svim državama članicama.
- (8) Daljnje bi približavanje pravila o priznavanju i sadržaju statusa izbjeglice i supsidijarne zaštite trebalo pomoći u ograničavanju sekundarnih kretanja tražitelja međunarodne zaštite i korisnika međunarodne zaštite između država članica, ako je to kretanje uzrokovano razlikama u nacionalnim zakonskim mjerama za prenošenje Direktive o kvalifikaciji, koja se zamjenjuje ovom Uredbom, u nacionalno zakonodavstvo.
- (9) Ova se Uredba ne primjenjuje na ostale nacionalne humanitarne statute koje odobravaju države članice prema svom nacionalnom pravu onima koji ne ispunjavaju uvjete za izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite. Navedene je statute, ako se odobre, potrebno odobriti na način koji neće dovesti do njihovog miješanja sa statusom međunarodne zaštite.
- (10) Odabranim kandidatima za preseljenje treba odobriti međunarodnu zaštitu. Sukladno tome, potrebno je primijeniti odredbe ove Uredbe o sadržaju međunarodne zaštite, uključujući pravila za odvratanje od sekundarnih kretanja.
- (11) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava i načela priznata posebice u Povelji o temeljnim pravima Europske unije (Povelja). Ovom se Uredbom posebice nastoji osigurati puno poštovanje ljudskog dostojanstva i pravo na azil tražitelja azila i njihovih članova obitelji. Nastoji se također promicati primjena odredbi Povelje o

³² COM (2016) 197 final.

³³ EUCO 19.02.2016., SN 1/16.

ljudskom dostojanstvu, poštovanju privatnog i obiteljskog života, slobodi izražavanja i pristupu informacijama, pravu na obrazovanje, slobodi odabira zanimanja i pravu na rad, slobodi poslovanja, pravu na azil, pravu osobe da ne bude diskriminirana, pravima djeteta, pravu na socijalno osiguranje, socijalnu pomoć i zdravstvenu skrb te ju je u skladu s time potrebno i provesti.

- (12) U pogledu postupanja s osobama koje su obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe, države članice obvezane su instrumentima međunarodnog prava kojih iste stranke, uključujući posebice one koji zabranjuju diskriminaciju.
- (13) Sredstva Fonda za azil, migracije i izbjeglice trebalo bi koristiti za pružanje odgovarajuće podrške nastojanjima država članica u provedbi standarda utvrđenih u Uredbi, posebice onih država članica koje su suočene s posebnim i nesrazmjernim pritiskom na svoje sustave azila uslijed geografske ili demografske situacije.
- (14) Agencija Europske unije za azil trebala bi pružiti odgovarajuću podršku u primjeni ove Uredbe, posebice osiguravanjem stručnjaka koji bi pomagali nadležnim tijelima države članice pri zaprimanju, evidentiranju i pregledavanju zahtjeva za međunarodnom zaštitom, pružajući ažurirane informacije o trećim zemaljama, uključujući informacije o državi podrijetla te ostale relevantne smjernice i alate. Pri primjeni ove Uredbe, nadležna bi tijela država članica trebala uzeti u obzir operativne standarde, indikativne smjernice te najbolju praksu koju je razvila Agencija Europske unije za azil [the Agencija]. Pri procjeni zahtjeva za međunarodnom zaštitom, nadležna bi tijela država članica trebala posebno uzeti u obzir informacije, izvješća, zajedničku analizu i smjernice o situaciji u državi podrijetla koje Agencija i europske mreže za informacije o zemljama podrijetla razvijaju na razini EU-a u skladu s člancima 8. i 10. Uredbe³⁴.
- (15) Pri primjeni ove Uredbe prvenstveno se treba uzeti u obzir „najbolji interes djeteta“ u skladu s Poveljom UN-a o pravima djeteta iz 1989. godine. Pri utvrđivanju najboljih interesa djeteta, države članice trebaju prvenstveno uzeti u obzir načelo obiteljskog jedinstva, dobrobit i socijalni razvoj maloljetnika, pitanja zaštite i sigurnosti, mišljenje maloljetnika u skladu s njegovom dobi i zrelošću.
- (16) Pojam članova obitelji trebao bi obuhvatiti različite posebne okolnosti ovisnosti, s posebnim naglaskom na najbolje interese djeteta. On bi također trebao ocrtavati zbiljnost trenutačnih migracijskih trendova u skladu s kojima tražitelji često dolaze na područje države članice nakon poduljeg tranzitnog razdoblja. Pojam bi dakle trebao uključivati obiteljske zajednice koje su osnovane izvan države podrijetla prije njihovog dolaska na teritorij države članice.
- (17) Ova Uredba ne dovodi u pitanje Protokol o azilu za državljane država članica Europske unije koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije.
- (18) Priznanje statusa izbjeglice je deklaratorni akt.
- (19) Konzultacije s Visokim povjerenikom za izbjeglice Ujedinjenih naroda mogu dati vrijedne smjernice državama članicama prilikom određivanja statusa izbjeglica u skladu s člankom 1. Ženevske konvencije.

³⁴

COM(2016) 271 final.

- (20) Trebalo bi utvrditi standarde za utvrđivanje izbjegličkog statusa i njegovog sadržaja kako bi se nadležnim tijelima država članica pomoglo u primjeni Ženevske konvencije.
- (21) Nužno je uvesti zajedničke kriterije prema kojima će se tražiteljima azila priznavati status izbjeglica u smislu članka 1. Ženevske konvencije.
- (22) Posebno je nužno uvesti zajedničke koncepte u pogledu potrebe za zaštitom koja nastaje na licu mjesta, izvora opasnosti i zaštite, zaštite unutar države i progona, uključujući razloge progona.
- (23) Zaštitu mogu pružiti ne samo voljne države nego i stranke ili organizacije, uključujući međunarodne organizacije koje ispunjavaju uvjete ove Direktive, a koje kontroliraju regiju ili veće područje u okviru državnog područja. Takva zaštita bi trebala biti učinkovita i trajna.
- (24) Zaštita unutar države od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda trebala bi biti dostupna podnositelju zahtjeva u dijelu države podrijetla u koji on ili ona može sigurno doputovati, dobiti pristup te se tamo nastaniti. Procjena postojanja zaštite unutar države trebala bi biti sastavni dio ocjene zahtjeva za međunarodnom zaštitom te bi se trebala provoditi kad ovlašteno tijelo ustanovi da su ispunjeni uvjeti za primjenu kvalifikacijskih kriterija. Na nadležnom tijelu počiva teret dokazivanja dostupnosti zaštite unutar države.
- (25) U slučajevima gdje su država ili državni predstavnici počinitelji progona ili djela ugroze života te teške povrede ili ozljede trebala bi postojati pretpostavka da tražitelju nije dostupna učinkovita zaštita. U slučajevima kada je tražitelj maloljetnik bez pratnje, odgovarajuća skrb i skrbnički propisi u najboljem interesu maloljetnika bez pratnje trebali bi biti sastavni dio procjene dostupnosti učinkovite zaštite.
- (26) Po potrebi, prilikom procjenjivanja zahtjeva maloljetnika za međunarodnu zaštitu, ovlaštena tijela bi trebala uzeti u obzir oblike progona koji se posebno odnose na djecu.
- (27) Jedan je od kvalifikacijskih uvjeta za izbjeglički status u smislu članka 1. točke (A) Ženevske konvencije postojanje uzročno-posljedične veze između razloga progona, posebice rase, religije, nacionalnosti, političkog uvjerenja ili pripadnosti nekoj društvenoj skupini te djela progona ili izostanka zaštite protiv takvih radnji.
- (28) Jednako je potrebno uvesti zajednički koncept progona zbog „pripadnosti određenoj društvenoj skupini”. Potrebno je, za potrebe definiranja posebne društvene skupine, uzeti u obzir probleme koji nastaju na temelju spola podnositelja, uključujući rodni identitet i spolnu orijentaciju, i odnose se na njegov utemeljen strah od progona koji mogu biti dio određene zakonske tradicije i običaja, a koji dovode do, primjerice, genitalnog sakaćenja, prisilne sterilizacije ili pobačaja.
- (29) U skladu s relevantnom sudskom praksom Suda EU-a, pri procjeni zahtjeva za međunarodnu zaštitu nadležna bi tijela država članica trebala koristiti metode procjene podnositeljeve vjerodostojnosti na način kojim se poštuje pravo pojedinca zajamčeno Poveljom, posebice pravo na ljudsko dostojanstvo i poštovanje privatnog i obiteljskog života. Posebice u pogledu homoseksualnosti pojedinačna procjena podnositeljeve vjerodostojnosti ne bi se trebala temeljiti na stereotipima koji se odnose na homoseksualne osobe te podnositelj ne bi trebao biti podvrgnut detaljnom ispitivanju ili testovima o svojoj seksualnoj sklonosti.

- (30) Radnje koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda navedene su u Preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda te su, među ostalim, sadržane u rezolucijama Ujedinjenih naroda koje se odnose na mjere za borbu protiv terorizma i u kojima se izjavljuje da „su djela, metode i prakse terorizma u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda” te da je „svjesno financiranje, planiranje i poticanje terorističkih djela također suprotno ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda”.
- (31) Počinjenje političkog zločina u načelu nije osnova za opravdanje isključenja iz izbjegličkog statusa. Međutim, u skladu s relevantnom sudskom praksom Suda EU-a, posebno okrutna djela u kojima čin nije razmjeran navodnom političkom cilju te terorističke radnje koje karakterizira nasilje prema običnim građanima, čak i ako se počine iz navodnih političkih pobuda, smatraju se nepolitičkim zločinima i tvore osnovu za isključenje iz izbjegličkog statusa.
- (32) Također bi trebalo utvrditi minimalne standarde za definiciju i sadržaj statusa supsidijarne zaštite. Supsidijarna bi zaštita trebala biti komplementarna i dodatak zaštiti izbjeglica ugrađenoj u Ženevsku konvenciju.
- (33) Potrebno je uvesti zajedničke kriterije na temelju kojih će se tražiteljima međunarodne zaštite priznavati da ispunjavaju uvjete za dobivanje supsidijarne zaštite. Ti bi kriteriji trebali biti utvrđeni na temelju obveza koje proizlaze iz međunarodnih pravnih akata o ljudskim pravima i na temelju postojeće prakse u državama članicama.
- (34) Za potrebe procjene rizika od ugroze života te teških povreda i ozljeda kojom se ostvaruju uvjeti za supsidijarnu zaštitu, pojam općeg nasilja, u skladu s relevantnom sudskom praksom Suda EU-a, treba uključivati nasilje koje se može počiniti nad ljudima bez obzira na njihove osobne okolnosti.
- (35) U skladu s relevantnom sudskom praksom Suda EU-a³⁵, za potrebe procjene rizika od ugroze života te teških povreda i ozljeda, situacije u kojima se oružane snage trećih zemalja sukobljavaju s jednom ili više oružanih skupina ili u kojoj se međusobno sukobljavaju dvije ili više oružanih skupina smatra se unutarnjim oružanim sukobom. Nije potrebno da se sukob kategorizira kao „oružani sukob nemeđunarodnog karaktera” prema međunarodnom humanitarnom pravu; niti je potrebno da se izvrši, uz procjenu razine nasilja na predmetnom državnom području, posebna procjena intenziteta oružanih sukoba, stupnja organiziranosti uključenih oružanih snaga ili trajanja sukoba.
- (36) U pogledu potrebnog dokaza o postojanju ozbiljne i pojedinačne prijetnje životu ili osobi podnositelja, u skladu s relevantnom sudskom praksom Suda Europske unije³⁶, ovlaštena tijela ne bi trebala zahtijevati od podnositelja dokaze da je baš on pogođen čimbenicima koji su svojstveni njegovim okolnostima. Međutim, razina općeg nasilja koja je potrebna za dokazivanje osnovanosti zahtjeva niža je ako podnositelja može dokazati da je baš on pogođen čimbenicima koji su svojstveni njegovim okolnostima. Štoviše, ovlaštena bi tijela iznimno trebala ustanoviti postojanje ozbiljne i pojedinačne prijetnje samo na temelju prisutnosti podnositelja na području države podrijetla ili odgovarajućem dijelu iste, pod uvjetom da stupanj općeg nasilja u oružanom sukobu koji se odvija dosegne takvu razinu da se ispuni materijalna osnova za uvjerenje da bi civilna osoba nakon povratka u državu podrijetla ili odgovarajući dio iste bila izložena

³⁵ Predmet C-285/12.

³⁶ Predmet C-465/07.

stvarnom riziku od ozbiljne prijetnje samo na temelju svoje prisutnosti na području te zemlje ili regije.

- (37) Boravišna dozvola i putne isprave koje se odobre korisnicima međunarodne zaštite prvi puta ili se obnove nakon stupanja na snagu ove Uredbe trebale bi biti u skladu s pravilima propisanim Uredbom (EZ) br. 1030/2002 i Uredbom Vijeća (EZ) br. 2252/2004.
- (38) Članovi obitelji će , zbog same činjenice da su povezani s izbjeglicom, biti izloženi progonu, na takav način da to predstavlja osnovu za traženje međunarodne zaštite. Pod uvjetom da ne ispunjavaju uvjete za međunarodnu zaštitu, za potrebe održavanja obiteljskog jedinstva oni imaju pravo na traženje boravišne dozvole i ista prava koja su odobrena korisnicima međunarodne zaštite. Ne dovodeći u pitanje odredbe koje se odnose na održavanje obiteljskog jedinstva u ovoj Uredbi, kada situacija spada u područje primjene Direktive 2003/86/EZ o pravu na ponovno okupljanje obitelji i ispune se uvjeti za okupljanje koji su u njoj navedeni, boravišne dozvole i prava u skladu s tom Direktivom trebala bi se odobriti članovima obitelji korisnika međunarodne zaštite koji ne ispunjavaju pojedinačno uvjete za zaštitu. Ova se Uredba primjenjuje ne dovodeći u pitanje Direktivu 2004/38/EZ.
- (39) S ciljem utvrđivanja je li korisnicima međunarodne zaštite ista još uvijek potrebna, ovlaštena bi tijela trebala preispitati odobreni status u slučaju obnove boravišne dozvole prvi puta za izbjeglice te prvi i drugi puta za korisnike supsidijarne zaštite. To bi se također trebalo učiniti i u slučaju kada se dogodi znatna relevantna promjena u državi podrijetla podnositelja kako je navedeno u zajedničkoj analizi i smjernicama o situaciji u državi podrijetla koju na razini Unije osiguravaju Agencija i europske mreže za informacije o zemljama podrijetla u skladu s člancima 8. i 10. Uredbe³⁷ .
- (40) Pri procjeni promjene okolnosti u predmetnoj trećoj zemlji, nadležna tijela država članica provjeravaju, uzimajući u obzir pojedinačnu situaciju izbjeglice, jesu li davatelj ili davatelji zaštite u toj državi poduzeli sve razumne korake da spriječe progone te stoga osiguravaju funkcioniranje, među ostalim, učinkovitog pravnog sustava za prepoznavanje, progon i kažnjavanje radnji progona te da predmetni državljani ima pristup toj zaštiti nakon prestanka izbjegličkog statusa.
- (41) Kada dođe do prestanka izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite, trebala bi se na određeno razdoblje nakon njezina donošenja odgoditi primjena odluke kojom ovlašteno tijelo države članice opoziva, poništava ili odbija obnoviti status kako bi se državljanima trećih zemalja ili predmetnim osobama bez državljanstva pružila mogućnost da podnesu zahtjev za boravak na temelju drugih osnova od onih kojima se opravdava odobravanje međunarodne zaštite, poput obiteljskih razloga ili razloga koji se odnose na zapošljavanje ili obrazovanje, u skladu s relevantnim pravom Unije i nacionalnim pravom.
- (42) Korisnici međunarodne zaštite trebali bi boraviti u državi članici koja im je odobrila zaštitu. Korisnicima koji posjeduju valjanu putnu ispravu i boravišnu dozvolu izdanu u državi članici koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu trebalo bi dopustiti dolazak i slobodno kretanje unutar teritorija države članice koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu na 90 dana unutar razdoblja od 180 dana u

³⁷

COM(2016) 271 final.

skladu sa Zakonikom o schengenskim granicama³⁸ i člankom 21. Konvencije o primjeni Schengenskog sporazuma³⁹. Korisnici međunarodne zaštite mogu isto tako podnijeti zahtjev za boravak u drugoj državi članici različitoj od one koja je odobrila zaštitu, u skladu s relevantnim pravilima EU-a, posebice onima koja se odnose na uvjete dolaska i boravišta državljana trećih zemalja za potrebe zapošljavanja na visokokvalificiranim poslovima⁴⁰ i nacionalnim pravom; međutim, to ne podrazumijeva prijenos međunarodne zaštite i povezanih prava.

- (43) Kako bi se spriječilo sekundarno kretanje unutar Europske unije, u skladu s postupkom utvrđenim u novoj Dublinskoj uredbi odgovorna država članica bi trebala vratiti korisnike međunarodne zaštite koji se zateknu u nekoj drugoj državi članici osim one koja im je odobrila zaštitu i u kojoj nemaju uvjete za boravak ili privremeni boravak⁴¹.
- (44) Kako bi se obeshrabrila sekundarna kretanja unutar Europske unije, potrebno je izmijeniti Direktivu o osobama s dugotrajnim boravištem 2003/109/EZ kako bi se omogućilo da petogodišnje razdoblje nakon kojeg korisnici međunarodne zaštite ispune uvjete za dugotrajno boravište iznova počne svaki put kad se osoba zatekne u državi članici različitoj od one koja mu je odobrila međunarodnu zaštitu i u kojoj nema pravo privremenog boravka ili boravka u skladu s relevantnim pravom Unije ili nacionalnim pravom.
- (45) Pojam nacionalne sigurnosti i javnog reda obuhvaća i slučajeve u kojima državljanin treće zemlje pripada udruženju koje podržava međunarodni terorizam ili podržava takvo udruženje.
- (46) Kada se odlučuje o pravu na povlastice iz ove Uredbe, nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir najbolji interes djeteta, kao i posebne okolnosti ovisnosti bliskih rođaka koji se već nalaze u državi članici o korisniku međunarodne zaštite, a koji nisu članovi obitelji tog korisnika. U iznimnim okolnostima, kada je bliski rođak korisnika međunarodne zaštite oženjen maloljetnik bez pratnje supružnika, najbolji je interes maloljetnika biti združen s njegovom izvornom obitelji.
- (47) U okviru ograničenja postavljenih međunarodnim obvezama, stjecanje povlastica u pogledu zapošljavanja i socijalnog osiguranja zahtijeva prethodno izdavanje boravišne dozvole.
- (48) Nadležna tijela mogu ograničiti pristup poslovima ili samostalnim djelatnostima koji uključuju javnu službu te odgovornost za zaštitu općeg interesa države ili ostalih javnih tijela. Isto tako se korisnicima međunarodne zaštite, u okviru korištenja prava na jednako postupanje u pogledu članstva u organizaciji koja predstavlja radnike ili bavljenja određenim zanimanjem, može ograničiti sudjelovanje u upravljanju javnim tijelima ili obnašanje dužnosti za koju je mjerodavno javno pravo.
- (49) Kako bi se poboljšalo učinkovito korištenje prava i povlastica iz ove Uredbe od strane korisnika međunarodne zaštite, nužno je uzeti u obzir njihove posebne potrebe i posebne izazove integracije s kojima se suočavaju te im olakšati pristup pravima

³⁸ Uredba 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica.

³⁹ Sporazum potpisan u Schengenu 14. lipnja 1985. između vlada država Ekonomske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama.

⁴⁰ COM (2016) 378 final.

⁴¹ (EU) br. [Xxx/xxxx Nova Dublinska uredba].

povezanima s integracijom. To se posebice odnosi na obrazovne mogućnosti povezane sa zapošljavanjem i strukovnim osposobljavanjem te pristup postupcima priznavanja stranih diploma, certifikata i drugih dokaza formalnih kvalifikacija, posebice zbog nedostatka dokumentiranih dokaza i njihove nemogućnosti da podmire troškove postupaka priznavanja.

- (50) U pogledu socijalnog osiguranja, prema svim korisnicima međunarodne zaštite trebalo bi postupati jednako kao s državljanima države članice koja odobrava zaštitu.
- (51) Usto, posebno kako bi se izbjegli teški socijalni uvjeti, potrebno je korisnicima međunarodne zaštite omogućiti socijalnu pomoć bez diskriminacije. Međutim, u pogledu povlastica supsidijarne zaštite, državama članicama bi trebala biti omogućena određena fleksibilnost da ograniče te povlastice na osnovne povlastice koje obuhvaćaju minimalne dohodovne naknade, pomoć u slučaju bolesti, trudnoće te pomoć za roditeljstvo, ako državljani prema nacionalnom pravu uživaju te povlastice. Kako bi se olakšala njihova integracija, državama članicama bi trebalo biti omogućeno da uvjetuju izbjeglicama i korisnicima supsidijarne zaštite pristup određenim vrstama socijalne pomoći iz nacionalnog prava aktivnim sudjelovanjem korisnika međunarodne zaštite u mjerama integracije.
- (52) Korisnicima međunarodne zaštite trebalo bi osigurati pravo na zdravstvenu skrb, uključujući zaštitu fizičkog i psihičkog zdravlja.
- (53) Kako bi se olakšala integracija korisnika međunarodne zaštite u društvo, isti bi trebali imati pristup mjerama integracije čije načine određuje država članica. Države članice mogu učiniti obveznim sudjelovanje u mjerama integracije poput tečajeva jezika, seminara građanske integracije, strukovnog osposobljavanja i ostalih tečajeva koji su povezani sa zapošljavanjem.
- (54) Učinkovito praćenje primjene ove Uredbe zahtijeva njezino ocjenjivanje u redovitim vremenskim razmacima.
- (55) Kako bi se osigurali jednaki uvjeti provedbe odredbi ove Uredbe u pogledu oblika i sadržaja informacija koje se pružaju, ovlasti za provedbu ustupaju se Komisiji. Te ovlasti treba izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmom nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije⁴².
- (56) S obzirom na to da države članice ne mogu na zadovoljavajući način postići ciljeve predložene Uredbe, a to je utvrđivanje minimalnih standarda za odobravanje međunarodne zaštite državljanima trećih zemalja i osobama bez državljanstva i utvrđivanje sadržaja odobrene zaštite te s obzirom da se ti ciljevi, zbog dosega i učinaka Uredbe, mogu bolje postići na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5 Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (57) [U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, te su države članice priopćile svoju želju da sudjeluju u donošenju i primjeni ove Uredbe]

ILI

⁴²

⁴²SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

[U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i ne dovodeći u pitanje članak 4. tog Protokola, te države članice ne sudjeluju u donošenju ove Uredbe te ona za njih nije obvezujuća niti se na njih primjenjuje.]

ILI

[(XX) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i ne dovodeći u pitanje članak 4. tog Protokola, Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.]

(XX) U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Irska je priopćila („dopisom od ...”) svoju želju da sudjeluje u donošenju i primjeni ove Uredbe.]

ILI

[(XX) U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Ujedinjena Kraljevina priopćila je („dopisom od ...”) svoju želju da sudjeluje u donošenju i primjeni ove Uredbe.]

(XX) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i ne dovodeći u pitanje članak 4. tog Protokola, Irska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.]

(58) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske koji je priložen UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom propisuju standardi za:

- (a) kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite;
- (b) jedinstveni status za izbjeglice ili osobe koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu;
- (c) sadržaj odobrene međunarodne zaštite.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „međunarodna zaštita” znači status izbjeglice i status supsidijarne zaštite, kako je definirano u točkama (4) i (6);
- (2) „korisnik međunarodne zaštite” znači osoba kojoj je odobren status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite kako je definirano u točkama (4) i (6);
- (3) „izbjeglica” znači državljanin treće zemlje koji je, zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, političkog uvjerenja ili pripadnosti određenoj društvenoj skupini, izbjegao iz države čiji je državljanin te nije u mogućnosti ili se zbog takvog straha ne želi staviti pod zaštitu te države, ili osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan države prethodnog uobičajenog boravišta, a koja se zbog istih gore navedenih razloga ili zbog takvog straha ne želi vratiti u tu državu, te na koju se ne primjenjuje članak 12.;
- (4) „status izbjeglice” znači priznavanje državljana treće zemlje ili osobe bez državljanstva izbjeglicom u državi članici;
- (5) „osoba koja ispunjava uvjete za supsidijarnu zaštitu” znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja ne ispunjava uvjete za dobivanje statusa izbjeglice, ali za koju se opravdano vjeruje da bi da se vratio svoju državu podrijetla ili, ako se radi o osobi bez državljanstva, u državu prethodnog uobičajenog boravišta, bila izložena riziku od ugroze života te teških povreda i ozljeda kako je definirano člankom 16., i na koju se ne primjenjuje članak 18. stavci 1. i 2. te koja nije u mogućnosti ili se zbog takve opasnosti ne želi staviti pod zaštitu te države;
- (6) „status supsidijarne zaštite” znači priznavanje državljana treće zemlje ili osobe bez državljanstva osobom koja ispunjava uvjete za supsidijarnu zaštitu u državi članici;
- (7) „zahtjev za međunarodnu zaštitu” znači zahtjev državljana treće zemlje ili osobe bez državljanstva za zaštitu države članice, pri čemu se može smatrati da traži status izbjeglice ili supsidijarne zaštite;

- (8) „podnositelj zahtjeva” znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu o kojem još nije donesena konačna odluka;
- (9) „članovi obitelji” znači sljedeći članovi obitelji korisnika međunarodne zaštite koji su prisutni u istoj državi članici u vezi sa zahtjevom za međunarodnu zaštitu, pod uvjetom da je obitelj već postojala u državi podrijetla:
- (a) bračni drug korisnika međunarodne zaštite ili njegov ili njezin nevjenčani partner u trajnoj vezi, kada se u skladu s pravom ili praksom predmetne države članice, u okviru njezina zakonodavstva o državljanima trećih zemalja, nevjenčani parovi tretiraju na način koji je usporediv s načinom tretiranja vjenčanih parova;
 - (b) maloljetna djeca para navedenog u točki (a) ili korisnika međunarodne zaštite pod uvjetom da su nevjenčani i bez obzira na to jesu li rođeni u braku ili izvan braka ili usvojeni kako je definirano nacionalnim pravom;
 - (c) otac, majka ili druga odrasla osoba koja je odgovorna za korisnika međunarodne zaštite u skladu sa zakonom ili praksom predmetne države članice, ako je korisnik nevjenčana maloljetna osoba;
- (10) „maloljetnik” znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva mlađa od 18 godina;
- (11) „maloljetnik bez pratnje” znači maloljetna osoba koja stigne na teritorij države članice bez pratnje odrasle osobe koja je za nju ili njega odgovorna u skladu sa zakonom ili praksom predmetne države članice te nije pod stvarnom skrbi te osobe, uključujući maloljetnika koji ostane bez pratnje nakon dolaska na područje države članice;
- (12) „boravišna dozvola” znači svaka dozvola ili odobrenje koje izda nadležno tijelo države članice u obliku koji je predviđen Uredbom Vijeća (EZ) br. 1030/2002⁴³, kojom se dopušta državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva da boravi na njezinom državnom području;
- (13) „država podrijetla” znači zemlja ili zemlje državljanstva ili, za osobe bez državljanstva, prethodnog uobičajenog boravišta;
- (14) „oduzimanje međunarodne zaštite” znači odluka nadležnog tijela o ukidanju, prestanku ili odbijanju obnove statusa izbjeglice ili statusa supsidijarne zaštite;
- (15) „naknadni zahtjev” znači daljnji zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u državi članici nakon donošenja konačne odluke o prethodnom zahtjevu, uključujući slučajeve podnositeljevog izričitog povlačenja zahtjeva te slučajeve kada je ovlašteno tijelo odbacilo zahtjev zbog odustanka nakon njegovog prešutnog povlačenja;
- (16) „ovlašteno tijelo” znači nesudsko ili upravno tijelo u državi članici odgovornoj za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, koje je ovlašteno donositi odluke u prvom stupnju u tim predmetima;
- (17) „socijalno osiguranje” znači granu socijalnog osiguranja kako je definirano u Uredbi (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁴, koja pokriva naknade za vrijeme

⁴³ SL L 157, 15.6.2002., str.1.

⁴⁴ Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 166, 30.4.2004., str. 1.).

bolovanja; davanja za majčinstvo i istovjetna davanja za očinstvo; invalidnine; starosna davanja; davanja za nadživjele osobe; davanja za ozljede na radu i profesionalne bolesti; posmrtna pripomoć; davanja za nezaposlene, predmirovinske i obiteljske povlastice;

- (18) „socijalna pomoć“ znači davanja koja se odobre uz ili mimo socijalnih naknada kako je definirano u točki 17. s ciljem da se osigura ispunjenje osnovnih potreba onih koji nemaju dovoljno sredstava;
- (19) „skrbnik” znači osoba ili organizacija koju su nadležna tijela imenovala da maloljetniku bez pratnje pomaže i da ga zastupa u postupcima navedenim u ovoj Uredbi kako bi se osigurao najbolji interes djeteta i koja za njega, prema potrebi, obavljaju pravne radnje.

Članak 3.

Materijalno područje primjene

- 1. Ova se Uredba primjenjuje na kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje statusa korisnika međunarodne zaštite i na sadržaj odobrene međunarodne zaštite.
- 2. Ova se uredba ne primjenjuje na druge nacionalne humanitarne statute koje odobrava država članica prema nacionalnom pravu onima koji ne ispunjavaju uvjete za status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite. Navedeni statusi se, ako se odobre, odobravaju na način koji neće dovesti do njihovog miješanja sa statusom međunarodne zaštite

POGLAVLJE II.

PROCJENA ZAHTEVA ZA MEĐUNARODNU ZAŠTITU

Članak 4.

Dostava informacija te procjena činjenica i okolnosti

1. Podnositelj je dužan dostaviti sve dostupne elemente kojima dokazuje osnovanost zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Podnositelj je dužan surađivati s ovlaštenim tijelom te biti prisutan i dostupan tijekom postupka.
2. Elementi iz stavka 1. uključuju izjave podnositelja i svu dokumentaciju kojom raspolaže i koje se odnose na njegovu dob, podrijetlo, uključujući i podrijetlo njegove rodbine, njegov identitet, državljanstvo(-a), državu(-e) i mjesto(-a) prethodnog prebivališta, prethodne zahtjeve [za međunarodnu zaštitu i rezultate žurnog postupka preseljenja kako je definiran Uredbom (EU) br. XXX/XX [Uredba o preseljenju]], rute putovanja, putne isprave i razloge za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.
3. Ovlašteno tijelo ocjenjuje relevantne elemente zahtjeva u skladu s člankom 33. Uredbe (EU) XXX/XXX [Uredba o postupcima.]
4. Činjenica da je podnositelj zahtjeva već bio izložen progonu ili ugrozi života te teškim povredama i ozljedama ili izravnim prijetnjama takvim progonom ili ugrozom života te teškim povredama i ozljedama, smatra se ozbiljnom naznakom za njegov osnovani strah od progona ili od ugroze života te teških povreda i ozljeda, ako ne postoje ozbiljni razlozi koji bi navodili na zaključak da se takvi progoni ili ugroza života te teške povrede i ozljede neće ponoviti.
5. U dijelu u kojem izjave podnositelja nisu potkrijepljene dokumentima ili drugim dokazima neće se zahtijevati dodatni dokazi u pogledu tih dijelova, kada se ispune sljedeći uvjeti:
 - (a) podnositelj zahtjeva je uložio iskreni napor da svoj zahtjev potkrijepi dokazima;
 - (b) podneseni su svi relevantni elementi kojima raspolaže podnositelj zahtjeva i dana su zadovoljavajuća objašnjenja u pogledu manjka drugih relevantnih elemenata;
 - (c) utvrđeno je se da su izjave podnositelja zahtjeva dosljedne i prihvatljive te da ne proturječe dostupnim posebnim i općim informacijama relevantnima za njegov slučaj;
 - (d) podnositelj zahtjeva je zatražio međunarodnu zaštitu što je prije mogao, osim ako podnositelj zahtjeva može predočiti opravdane razloge zašto to nije učinio;
 - (e) utvrđena je opća vjerodostojnost podnositelja zahtjeva.

Članak 5.

Potrebe za međunarodnom zaštitom koje nastaju na licu mjesta (sur place)

1. Osnovani strah od progona ili stvarni rizik od ugroze života te teških povreda i ozljeda može se temeljiti na događajima koji su se odvijali nakon što je podnositelj zahtjeva napustio državu podrijetla.
2. Osnovani strah od progona ili stvarni rizik od ugroze života te teških povreda i ozljeda može se temeljiti na aktivnostima u koje se upustio podnositelj nakon što je napustio državu podrijetla, posebno ako je utvrđeno da aktivnosti na koje se poziva predstavljaju izraz i nastavak uvjerenja ili sklonosti koje je imao u državi podrijetla.
3. Ne dovodeći u pitanje Ženevsku konvenciju i Europsku povelju o ljudskim pravima, podnositelju koji podnese naknadni zahtjev u skladu s člankom 42 Uredbe (EU) XXX/XXX [Uredba o postupcima] u pravilu se neće odobriti status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite ako se strah od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda temelji na okolnostima koje je podnositelj sam stvorio nakon odlaska iz države podrijetla.

Članak 6.

Počinitelji progona ili djela ugroze života te teške povrede ili ozljede

Počinitelji progona ili djela ugroze života te teške povrede ili ozljede mogu biti samo:

- (a) država;
- (b) stranke ili organizacije koje kontroliraju državu ili bitan dio državnog područja;
- (c) nedržavna tijela, ako se može dokazati da subjekti navedeni u točkama (a) i (b), uključujući međunarodne organizacije, nisu u mogućnosti ili ne žele pružiti zaštitu od progona ili ugroze života te teških povreda ili ozljeda kako je definirano člankom 7.

Članak 7.

Davatelji zaštite

1. Zaštitu od progona ili ugroze života te teških povreda ili ozljeda mogu pružiti samo sljedeći subjekti:
 - (a) država;
 - (b) stranke ili organizacije, uključujući međunarodne organizacije, koje kontroliraju državu ili bitni dio državnog područjapod uvjetom da su voljni i u mogućnosti pružiti zaštitu u skladu sa stavkom 2.
2. Zaštita od progona ili ugroze života te teških povreda ili ozljeda je djelotvorna i trajna. Smatra se da je zaštita pružena ako subjekti navedeni u stavku 1. poduzimaju razumne mjere s ciljem sprečavanja progona ili ugroze života te teških povreda ili ozljeda, među ostalim, primjenom učinkovitog pravnog sustava za otkrivanje, progon i kažnjavanje djela progona ili djela ugroze života te teške povrede ili ozljede te ako podnositelj ima pristup takvoj zaštiti.
3. Pri procjeni kontrolira li međunarodna organizacija državu ili bitan dio njezinoga teritorija te pruža li zaštitu iz članka 2., ovlaštena tijela će postupiti u skladu sa smjernicama relevantnog prava Unije, posebice u skladu s dostupnim informacijama o državi podrijetla na razini Unije i zajedničkom analizom informacija o državi

podrijetla iz članka 8. i 10. (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil].

Članak 8.
Zaštita unutar države

1. U sklopu ocjene zahtjeva za međunarodnu zaštitu, ovlašteno tijelo može zaključiti da podnositelju nije potrebna međunarodna zaštita ako on ili ona može sigurno i zakonito doputovati u određeno područje države podrijetla i pristupiti mu te se može opravdano očekivati da će se tamo nastaniti te ako u tom dijelu zemlje spomenuta osoba:
 - (a) nema osnovani strah od progona ili nije izložen riziku od ugroze života te teških povreda i ozljeda ili
 - (b) ima pristup zaštiti od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda.
2. Procjena dostupnosti zaštite unutar države vrši se kad ovlašteno tijelo ustanovi da su ispunjeni uvjeti za primjenu kvalifikacijskih kriterija. Teret dokazivanja dostupnosti zaštite unutar države počiva na ovlaštenom tijelu. Podnositelj nije obavezan dokazati da je prije traženja međunarodne zaštite iscrpio sve mogućnosti za dobivanje zaštite u državi podrijetla.
3. Pri procjeni ima li podnositelj osnovan strah od progona ili je izložen stvarnom riziku od ugroze života te teških povreda i ozljeda ili ima pristup zaštiti od progona ili ugroze života te teških povreda ili ozljeda u dijelu države podrijetla u skladu sa stavkom 1., ovlaštena će tijela pri odlučivanju o zahtjevu uzeti u obzir opće okolnosti koje prevladavaju u tom dijelu zemlje i osobne okolnosti podnositelja u skladu s člankom 4. U tu svrhu će ovlaštena tijela osigurati da se dostave precizni i ažurirani podaci iz svih relevantnih izvora, uključujući dostupne informacije o državi podrijetla na razini Unije iz članaka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil], kao i informacije i smjernice koje izdaje Visoki povjerenik UN-a za izbjeglice.
4. Pri razmatranju općih okolnosti koje prevladavaju u predmetnom dijelu zemlje, na kojem se temelji zaštita kako je navedeno u članku 7., u obzir se uzimaju dostupnost, djelotvornost i trajanje zaštite. Pri razmatranju osobnih okolnosti podnositelja u obzir se posebno uzimaju zdravstveno stanje, dob, spol, seksualna orijentacija, rodni identitet i socijalni status te procjena bi li život u dijelu države podrijetla koji se smatra sigurnim prouzročio dodatne poteškoće podnositelju.

POGLAVLJE III.

KVALIFIKACIJA ZA OSTVARIVANJE STATUSA IZBJEGLICE

Članak 9.

Djela progona

1. Djelo se smatra činom progona u smislu članka 1. točke (A) Konvencije o statusu izbjeglica iz Ženeve od 28. srpnja 1951. kako je izmjenjen Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967. (u daljnjem tekstu Ženevska konvencija), ako:
 - (a) je dovoljno ozbiljan po svojoj prirodi ili ponavljanju da predstavlja ozbiljno kršenje temeljnih ljudskih prava, posebno prava koja ne mogu biti ograničena prema članku 15. stavku 2. Europske povelje o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda; ili
 - (b) predstavlja skup različitih mjera, uključujući kršenja ljudskih prava, koje su dovoljno ozbiljne da utječu na pojedinca na sličan način kako je navedeno u točki (a).
2. Djela progona u smislu stavka 1. mogu, među ostalim, biti u obliku:
 - (a) fizičkog ili mentalnog nasilja, uključujući seksualno nasilje;
 - (b) zakonskih, administrativnih, policijskih i/ili sudskih mjera koje su same po sebi diskriminacijske ili koje se primjenjuju na diskriminacijski način;
 - (c) sudskog progona ili kažnjavanja koje je nesrazmjerno ili diskriminirajuće;
 - (d) uskraćivanja sudske pomoći što dovodi do nerazmjernih ili diskriminirajućih kazni;
 - (e) sudskog progona ili kažnjavanja radi odbijanja vršenja vojne službe prilikom sukoba, kada bi vršenje vojne službe uključivalo kaznena djela ili radnje koja su obuhvaćene odredbama o isključenju koje su utvrđene u članku 12. stavku 2.;
 - (f) djela koja su po prirodi specifično vezana uz spol ili djecu.
3. U skladu s člankom 2. točkom (3), mora postojati veza između razloga navedenih u članku 10. i djela progona kako su opisana u stavku 1. ili izostanka zaštite od takvih djela.

Članak 10.

Razlozi progona

1. Potrebno je uzeti u obzir sljedeće elemente pri procjeni razloga progona:
 - (a) pojam rase posebno uključuje boju kože, podrijetlo ili pripadnost određenoj etničkoj skupini;
 - (b) pojam religije posebno uključuje zauzimanje vjerskih, nevjerskih i ateističkih uvjerenja, sudjelovanje ili nesudjelovanje u formalnim vjerskim obredima privatno ili u javnosti, samostalno ili u zajednici s drugima, druga vjerska djela

ili izražavanja vjere, ili oblike osobnog ili zajedničkog ponašanja koji se temelje na vjerskom uvjerenju ili ih takvo uvjerenje propisuje;

(c) pojam nacionalnosti ne ograničava se na posjedovanje ili neposjedovanje državljanstva već posebno uključuje članstvo u skupini koju određuje njezin kulturni, etnički ili jezični identitet, zajedničko geografsko ili političko podrijetlo ili njezin odnos sa stanovništvom druge države;

(d) pojam posebne društvene skupine uključuje, posebice, okolnost u kojoj:

- članovi te skupine dijele urođene osobine ili zajedničko podrijetlo koje se ne može izmijeniti ili imaju zajedničku osobinu ili uvjerenje koje je toliko bitno za identitet ili svijest da osobu ne bi trebalo prisiljavati da ga se odrekne, i
- ta skupina ima samosvojan identitet u predmetnoj državi jer se smatra drugačijom od društva koje je okružuje;

ovisno o situaciji u državi podrijetla, pojam može uključivati skupinu koja se temelji na zajedničkim osobinama seksualne orijentacije (pojam koji ne uključuje kaznena djela u skladu s nacionalnim pravom država članica); razmatraju se aspekti povezani sa spolom, uključujući rodni identitet, radi utvrđivanja pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili identifikacije osobina te skupine;

(e) pojam političkog mišljenja posebno uključuje mišljenje, ideju ili uvjerenje o stvarima povezanim s mogućim počiniteljima progona spomenutim u članku 6. i s njihovim politikama ili metodama, bez obzira je li to svoje mišljenje, ideju ili uvjerenje podnositelj pretočio u djelo.

2. Kad se procjenjuje ima li podnositelj zahtjeva osnovani strah od progona nebitno je posjeduje li on doista rasne, vjerske, nacionalne, društvene ili političke osobine koje izazivaju progone pod uvjetom da mu takvu osobinu pripisuje počinitelj progona.
3. Pri procjeni je li strah podnositelja zahtjeva od progona osnovan, ovlašteno tijelo ne može opravdano očekivati da se podnositelj zahtjeva ponaša diskretno ili se suzdrži od određenih radnji, ako je to ponašanje ili radnja sastavni dio njegova identiteta, radi izbjegavanja opasnosti od progona u državi podrijetla.

Članak 11.

Prestanak statusa

1. Državljan treće zemlje ili osobe bez državljanstva prestaju biti izbjeglice ako:
 - (a) se dobrovoljno ponovno stave pod zaštitu države svojeg državljanstva;
 - (b) izgubivši svoje državljanstvo, ponovno ga dobrovoljno steknu;
 - (c) steknu novo državljanstvo i uživaju zaštitu države čije su državljanstvo stekli;
 - (d) se dobrovoljno ponovno vrate u državu koju su napustili ili izvan koje su boravili zbog straha od progona;
 - (e) ako više ne mogu odbijati staviti se pod zaštitu države svojeg državljanstva jer više ne postoje okolnosti na temelju kojih im je priznat status izbjeglica;
 - (f) se mogu, radi li se o osobama bez državljanstva, vratiti u državu prethodnog uobičajenog boravišta jer više ne postoje okolnosti na temelju kojih im je priznat status izbjeglica.

Točke (e) i (f) ne primjenjuju se na izbjeglice koje imaju opravdane razloge koji proizlaze iz prethodnih progona zbog odbijanja da se stave pod zaštitu države svojeg državljanstva ili, ako su osobe bez državljanstva, zemlju prethodnog uobičajenog boravišta.

2. Pri primjeni stavka 1. točaka (e) i (f), ovlašteno tijelo
 - (a) uzima u obzir podatak o tome je li promjena okolnosti toliko znatna i stalna da se strah od progona više ne može smatrati osnovanim;
 - (b) postupuje u skladu s preciznim i ažuriranim informacijama iz svih relevantnih izvora, uključujući dostupne informacije o državi podrijetla na razini Unije te zajedničku analizu informacija o državi podrijetla iz članka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil EU] te informacije i smjernice koje izdaje Visoki povjerenik UN-a za izbjeglice.

Članak 12. *Isključenje*

1. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na stjecanje statusa izbjeglice ako:
 - (a) su obuhvaćeni člankom 1. točkom (D) Ženevske konvencije, koji se odnosi na zaštitu ili pomoć što je pružaju druga tijela ili agencije Ujedinjenih naroda osim Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice. Ako je takva zaštita ili pomoć prestala zbog bilo kojeg razloga a da položaj takvih osoba nije konačno riješen u skladu s odgovarajućim rezolucijama koje je donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda, ove osobe imaju *ipso facto* pravo na povlastice iz ove Uredbe;
 - (b) su im nadležna tijela države u kojoj imaju prebivalište priznala prava i obveze koje su povezane s posjedovanjem državljanstva te države ili istovjetna prava i obveza.
2. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva bit će isključeni iz statusa izbjeglice ako postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može smatrati:
 - (a) da su počinili zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti kako je definirano međunarodnim instrumentima izrađenima kako bi se predvidjele odredbe u pogledu takvih zločina;
 - (b) da su počinili teško nepolitičko kazneno djelo izvan države utočišta prije priznavanja statusa izbjeglice, što znači da se izdavanje boravišne dozvole temelji na dobivanju statusa izbjeglice; posebno okrutna djela, čak i ako su počinjena s navodnim političkim ciljem, mogu se smatrati teškim nepolitičkim kaznenim djelom;
 - (c) da su krivi za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda kako su navedena u preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda.
3. Stavak 2. primjenjuje se na osobe koje potiču ili na drugi način sudjeluju u izvršenju kaznenih djela ili djela koja su u njemu navedena.
4. Pri procjeni je li zaštita prema stavku 1. točki (a) prestala, ovlašteno tijelo utvrđuje je li predmetna osoba bila prisiljena napustiti područje djelovanja relevantnog tijela ili agencije. U tom je slučaju osobna sigurnost osobe u ozbiljnoj opasnosti te

navedeno tijelo ili agencija ne mogu jamčiti da su njezini uvjeti života u tom području razmjerna misiji koja je povjerena tom tijelu ili agenciji.

5. Za potrebe stavka 2. točaka (b) i (c), sljedeća se djela smatraju teškim nopolitičkim kaznenim djelima:
 - (a) posebno okrutne radnje kada je djelo nesrazmjerno s navodnim političkim ciljem,
 - (b) teroristička djela koja karakterizira nasilje prema običnom pučanstvu, čak i ako se počine iz navodnih političkih pobuda.
6. Isključenje osobe iz statusa izbjeglice isključivo ovisi o tome jesu li ispunjeni uvjeti iz stavaka 1. do 5. te nije predmetom dodatnih procjena proporcionalnosti s obzirom na pojedinačni slučaj.

POGLAVLJE IV.

STATUS IZBJEGLICE

Članak 13.

Odobranje statusa izbjeglice

Ovlašteno tijelo će odobriti status izbjeglice državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva koja ispunjava uvjete za stjecanje statusa izbjeglice u skladu s poglavljima II. i III.

Članak 14.

Opozivanje, poništenje ili odbijanje obnavljanja statusa izbjeglice

1. Ovlašteno tijelo će opozvati, poništiti ili odbiti obnavljanje statusa izbjeglice državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva, ako:
 - (a) dotičnoj osobi prestane status izbjeglice u skladu s člankom 11;
 - (b) je dotična osoba trebala biti ili je isključena iz statusa izbjeglice u skladu s člankom 12.;
 - (c) je pogrešno iznošenje ili izostavljanje činjenica, uključujući korištenje krivotvorenih dokumenta, bilo odlučujuće za odobranje statusa izbjeglice;
 - (d) postoje opravdani razlozi da dotična osoba predstavlja opasnost za sigurnost države članice u kojoj se nalazi;
 - (e) dotična osoba, s obzirom da je pravomoćno osuđena za posebno teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo države članice u kojem živi;
 - (f) se primjenjuje članak 23. stavak 2.
2. U slučajevima koji su opisani u stavku 1. točkama (d) do (f), ovlašteno tijelo može odlučiti ne odobriti status izbjeglice ako takva odluka još nije donesena.
3. Osobama na koje se primjenjuju stavak 1. točke (d) do (f) ili stavak 2. pripadaju prava navedena u člancima 3., 4., 16., 22., 31., 32. i 33. Ženevske konvencije pod uvjetom da se nalaze u državi članici.
4. Ne dovodeći u pitanje dužnost izbjeglice u skladu s člankom 4. stavkom 1. da iznese sve relevantne činjenice i dostavi sve relevantne dokaze kojima raspolaže, država članica koja je odobrila status izbjeglice mora u svakom pojedinačnom slučaju dokazati da je dotična osoba prestala biti ili da nikad nije ni bila izbjeglica u skladu sa stavkom 1. ovog članka.
5. Odluke ovlaštenog tijela o opozivu, poništenju ili odbijanju obnove statusa izbjeglice u skladu sa stavkom 1. točkom (a) stupaju na snagu tri mjeseca nakon donošenja odluke, kako bi se omogućilo državljanima trećih zemalja ili osobama bez državljanstva da podnesu zahtjev za boravištem u državi članici po drugoj osnovi u skladu s relevantnim pravom Unije i nacionalnim pravom.

Članak 15.

Revizija statusa izbjeglice

Radi primjene članka 14. stavka 1., ovlašteno tijelo revidira status izbjeglice, posebice:

- (a) ako informacije o državi podrijetla na razini Unije i zajednička analiza informacija o državi podrijetla iz članaka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil] ukazuju na znatne promjene u državi podrijetla koje su relevantne u odnosu na potrebe podnositelja za zaštitom te
- (b) pri prvoj reviziji boravišne dozvole koja se izdaje izbjeglici.

POGLAVLJE V.

KVALIFIKACIJA ZA OSTVARIVANJE SUPSIDIJARNE ZAŠTITE

Članak 16.

Ugroza života te teške povrede i ozljede

Ugroza života te teške povrede i ozljede iz članka 2. stavka 5. odnose se na:

- (a) smrtnu kaznu ili smaknuće; ili
- (b) mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje podnositelja zahtjeva u državi podrijetla; ili
- (c) ozbiljnu i pojedinačnu prijetnju životu ili osobi zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba.

Članak 17.

Prestanak statusa

- 1. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva prestaje imati pravo na supsidijarnu zaštitu ako su okolnosti na temelju kojih je odobrena supsidijarna zaštita prestale postojati ili su se promijenile do te mjere da zaštita više nije potrebna.
- 2. Ovlašteno tijelo:
 - (a) uzima u obzir je li izmjena okolnosti dovoljno važna i trajna da osoba koja je imala pravo na supsidijarnu zaštitu više nije izložena stvarnom riziku od ugroze života te teških povreda i ozljeda;
 - (b) postupa u skladu s preciznim i ažuriranim podacima iz svih relevantnih izvora, uključujući informacije o državi podrijetla na razini Unije i zajedničku analizu informacija o državi podrijetla iz članaka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil] te informacije i smjernice koje izdaje Visoki povjerenik UN-a za izbjeglice.
- 3. Stavak 1. se ne primjenjuje na korisnike statusa supsidijarne zaštite koji imaju opravdane razloge, koji proizlaze iz prethodne ugroze života te teških povreda i ozljeda, za odbijanje da se stave pod zaštitu zemlje državljanstva ili, u slučaju osobe bez državljanstva, zemlje prethodnog uobičajenog boravišta.

Članak 18.

Isključenje

- 1. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na supsidijarnu zaštitu ako postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može smatrati da:
 - (a) su počinili zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti kako je definirano međunarodnim instrumentima izrađenim kako bi se predvidjele odredbe u pogledu takvih zločina;
 - (b) su počinili teško kazneno djelo;

- (c) su krivi za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda kao što su navedena u preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda;
 - (d) predstavljaju opasnost za društvo ili sigurnost države članice u kojoj se nalaze;
 - (e) je dotična osoba prije svog dolaska u predmetnu državu članicu počinila jedno ili više kaznenih djela izvan područja primjene točaka (a), (b) i (c) koja bi bila kažnjiva kaznom zatvora da su počinjena u predmetnoj državi članici te ako je dotična osoba napustila svoju državu podrijetla isključivo da bi izbjegla kažnjavanje za ta kaznena djela.
2. Stavak 1. točke (a) do (d) primjenjuje se na osobe koje potiču ili na drugi način sudjeluju u izvršenju zločina ili djela navedenih u tom stavku.

POGLAVLJE VI.

STATUS SUPSIDIJARNE ZAŠTITE

Članak 19.

Odobrovanje statusa supsidijarne zaštite

Ovlašteno tijelo odobrava supsidijarnu zaštitu državljanima treće zemlje ili osobama bez državljanstva koje ispunjavaju uvjete za dobivanje supsidijarne zaštite u skladu s poglavljima II. i V.

Članak 20.

Prestanak, poništenje ili odbijanje obnove statusa supsidijarne zaštite

1. Ovlašteno će tijelo opozvati, poništiti ili odbiti obnavljanje statusa supsidijarne zaštite državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva, ako:
 - (a) je dotična osoba prestala ispunjavati uvjete za supsidijarnu zaštitu u skladu s člankom 17.;
 - (b) je dotična osoba, nakon što joj je odobren status supsidijarne zaštite, trebala biti ili je isključena iz prava na supsidijarnu zaštitu u skladu s člankom 18.;
 - (c) je pogrešno iznošenje ili izostavljanje činjenica dotične osobe, uključujući korištenje krivotvorenih dokumenta, bilo odlučujuće za odobravanje statusa supsidijarne zaštite;
 - (d) se primjenjuje članak 23. stavak 2.
2. Ne dovodeći u pitanje dužnost državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva u skladu s člankom 4. stavkom 1. da otkrije sve relevantne činjenice i dostavi sve relevantne dokaze kojima raspolaže, država članica koja je odobrila supsidijarnu zaštitu mora u svakom pojedinačnom slučaju dokazati da dotična osoba ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za supsidijarnu zaštitu u skladu sa stavkom 1. ovog članka.
3. Odluke ovlaštenih tijela o opozivu, poništenju ili odbijanju obnove statusa supsidijarne zaštite prema stavku 1. točki (a) stupaju na snagu tri mjeseca nakon donošenja odluke, kako bi se omogućilo državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva da preda zahtjev za boravište u državi članici po drugoj osnovi u skladu s relevantnim pravom Unije i nacionalnim pravom.

Članak 21.

Revizija statusa supsidijarne zaštite

Radi primjene članka 20. stavka 1., ovlašteno tijelo revidira status supsidijarne zaštite, posebice:

- (a) ako informacije o državi podrijetla na razini Unije i zajednička analiza informacija o državi podrijetla iz članaka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil] ukazuju na znatne promjene u državi podrijetla koje su relevantne u odnosu na potrebe podnositelja za zaštitom,
- (b) pri prvoj i drugoj reviziji boravišne dozvole koja se izdaje korisniku supsidijarne zaštite.

POGLAVLJE VII.

SADRŽAJ PRAVA I OBVEZE KORISNIKA MEĐUNARODNE ZAŠTITE

ODJELJAK I. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 22. Opća pravila

1. Izbjeglice i osobe kojima je odobren status supsidijarne zaštite imaju prava i obveze propisana ovim poglavljem. Ovo poglavlje ne dovodi u pitanje prava i obveze iz Ženevske konvencije.
2. Ovo se poglavlje primjenjuje na izbjeglice i osobe koje imaju pravo na supsidijarnu zaštitu osim ako nije drukčije navedeno.
3. U okviru međunarodnih obveza, pružanje povlastica s obzirom na pristup zapošljavanju i socijalnom osiguranju zahtijevaju prethodno izdavanje dozvole za boravak.
4. Pri primjeni odredbi ovog poglavlja, uzimaju se u obzir posebne situacije osoba s posebnim potrebama poput maloljetnika, maloljetnika bez pratnje, osoba s posebnim potrebama, starijih osoba, trudnica, samohranih roditelja s maloljetnom djecom, žrtava trgovanja ljudima, osoba s psihičkim smetnjama te osoba koje su bile podvrgnute mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima psihološkog, tjelesnog ili seksualnog nasilja, pod uvjetom da se pojedinačnom procjenom njihovog stanja utvrdi da imaju posebne potrebe.
5. Pri primjeni odredbi ovog poglavlja koje se odnose na maloljetnike, prvenstveno se uzimaju u obzir najbolji interesi djeteta.

Članak 23. Zaštita od prisilnog vraćanja

1. Države članice će poštovati načelo zabrane prisilnog vraćanja u skladu sa svojim međunarodnim obvezama.
2. Ako nije zabranjeno u skladu s međunarodnim obvezama navedenim u stavku 1., država članica može prisilno vratiti izbjeglicu ili korisnika supsidijarne zaštite, bez obzira na to je li mu status službeno priznat ili nije, ako:
 - (a) postoje opravdani razlozi da se dotična osoba smatra opasnom za sigurnost države članice u kojoj se nalazi;
 - (b) dotična osoba, s obzirom da je pravomoćno osuđena za posebno teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo države članice.

U tim se slučajevima status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite ukida u skladu s člankom 14. ili člankom 20.

Članak 24.
Informacije

Nadležna će tijela korisnicima međunarodne zaštite dostaviti informacije o pravima i obvezama koje se odnose na status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite što je prije moguće nakon njihova odobravanja. Spomenute se informacije dostavljaju na jeziku koji korisnik razumije ili se opravdano smatra da razumije i sadržavaju jasna pojašnjenja posljedica nepostupanja u skladu s obvezama koje propisuje članak 28. o kretanjima unutar Unije.

Oblik i sadržaj informacija određuje Komisija putem provedbenih akata koji se donose u skladu s postupcima obrade na temelju članka 58. stavka 1. Uredbe (EU)XXX/XXX [Uredba o postupcima.].

Članak 25.
Održavanje obiteljskog jedinstva

1. Članovi obitelji korisnika međunarodne zaštite koji pojedinačno ne ispunjavaju uvjete za zaštitu imaju pravo podnijeti zahtjev za boravišnom dozvolom u skladu s nacionalnim postupcima te ako je to u skladu s osobnim pravnim statusom člana obitelji.
2. Boravišna dozvola koja se izdaje u skladu s člankom 1. vrijedi koliko i boravišna dozvola koja se izdaje korisniku međunarodne zaštite te je obnovljiva. Razdoblje valjanosti boravišne dozvole koja se odobrava članu obitelji u načelu ne vrijedi nakon datuma isteka valjanosti boravišne dozvole korisnika međunarodne zaštite.
3. Boravišna dozvola neće se izdati članu obitelji ako je navedeni član isključen ili će biti isključen iz međunarodne zaštite prema poglavljima III. i V.
4. U slučajevima kada to zahtijevaju nacionalna sigurnost ili javni poredak, članu obitelji se neće izdati boravišna dozvola te će se već izdane boravišne dozvole ukinuti ili se neće obnavljati.
5. Članovi obitelji kojima se u skladu sa stavkom 1. izda boravišna dozvola ostvaruju prava iz članaka 27. do 39.
6. Države članice mogu odlučiti da se ovaj članak također primjenjuje na druge bliske rođake koji su živjeli zajedno kao obitelj u vrijeme napuštanja države podrijetla ili prije dolaska podnositelja na područje države članice koje je tada u cijelosti ili uglavnom uzdržavala osoba sa statusom izbjeglice ili supsidijarne zaštite.

ODJELJAK II.
PRAVA I OBVEZE POVEZANE S BORAVKOM I PRIVREMENIM BORAVKOM

Članak 26.
Boravišna dozvole

1. Boravišna se dozvola izdaje na jedinstvenom obrascu kako je propisano Uredbom (EZ) br. 1030/2002 najkasnije 30 dana nakon odobrenja međunarodne zaštite.
 - (a) Za korisnike statusa izbjeglice, boravišna dozvola vrijedi tri godine nakon čega se obnavlja na dodatna razdoblja od tri godine.
 - (b) Za korisnike statusa supsidijarne zaštite, boravišna dozvola vrijedi godinu dana nakon čega se obnavlja na dodatna razdoblja od dvije godine.

2. Boravišna se dozvola ne obnavlja ili se opoziva u sljedećim slučajevima:
 - (a) ako nadležna tijela opozovu, ponište ili odbiju obnoviti status izbjeglice državljanima trećih zemalja u skladu s člankom 14. i status supsidijarne zaštite u skladu s člankom 20.;
 - (b) ako se primjenjuje članak 23. stavak 2;
 - (c) ako to zahtijeva zaštita nacionalne sigurnosti ili javnog poretka.
3. Pri primjeni članka 14. stavka 5. i članka 20. stavka 3., boravišna se dozvola može opozvati tek nakon isteka tromjesečnog razdoblja na koje upućuju te odredbe.

Članak 27.

Putne isprave

1. Nadležna tijela izdaju putne isprave korisnicima izbjegličkog statusa u obliku koji propisuje Prilog Ženevskoj konvenciji te s obilježjima minimalne zaštite i biometrijskim obilježjima kako je navedeno u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2252/2004⁴⁵. Navedene putne isprave trebaju imati rok valjanosti od najmanje godinu dana.
2. Nadležna tijela korisnicima statusa supsidijarne zaštite koji ne mogu pribaviti državnu putovnicu izdaju putne isprave s obilježjima minimalne zaštite i biometrijskim obilježjima kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 2252/2004. Navedene isprave trebaju imati rok valjanosti od najmanje godinu dana.
3. Isprave iz stavaka 1. i 2. ne izdaju se ako za to postoje opravdani razlozi u pogledu nacionalne sigurnosti i javnog poretka.

Članak 28.

Sloboda kretanja unutar države članice

1. Korisnicima međunarodne zaštite omogućeno je slobodno kretanje unutar područja države članice koja je odobrila međunarodnu zaštitu, uključujući pravo na odabir mjesta boravka na tom području prema istim uvjetima i ograničenjima koja se primjenjuju na državljane trećih zemalja koji zakonito borave na tom teritoriju i nalaze se u sličnoj situaciji.
2. Unutar okvira međunarodnih obveza, korisnicima međunarodne zaštite koji primaju određene socijalne naknade ili socijalnu pomoć mogu se nametnuti uvjeti boravka, samo ako su potrebni radi olakšavanja integracije korisnika u društvo države članice koja je odobrila zaštitu.

Članak 29.

Kretanje unutar Unije

1. Korisnici međunarodne zaštite nemaju pravo na boravak izvan države članice koja im je odobrila zaštitu. To ne dovodi u pitanje njihovo pravo da podnesu zahtjev za boravak u drugoj državi članici i da im se zahtjevisti odobri u skladu s relevantnim odredbama Unije i nacionalnog prava te njihovo pravo na slobodno kretanje u skladu s uvjetima iz članka 21. Konvencije o primjeni Schengenskog sporazuma.

⁴⁵ Uredba Vijeća (EZ) br. 2252/2004 od 13. prosinca 2004. o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u putovnicama i putnim ispravama koje izdaju države članice (SL L 385, 29.12.2004., str. 1)

2. Ako se korisnika zatekne u državi članici različitoj od one koja mu je odobrila zaštitu, a u kojoj nema pravo na boravak ili privremeni boravak u skladu s relevantnim pravom Unije ili nacionalnim pravom, podvrgnut će se postupku vraćanja kako je definirano u članku 20. stavku 1. točki (e) Dublinske uredbe (EU) br. xxx/xxx.

ODJELJAK III.

PRAVA POVEZANA S INTEGRACIJOM

Članak 30.

Pristup zapošljavanju

1. Korisnici međunarodne zaštite imaju pravo na zapošljavanje ili samostalno obavljanje djelatnosti pod uvjetima koji se općenito primjenjuju na struku i na javnu službu, neposredno nakon što im se odobri zaštita.
2. Prema korisnicima međunarodne zaštite postupa se jednako kao prema državljanima države članice koja odobrava zaštitu u pogledu:
 - (a) uvjeta rada, uključujući naknadu za rad i otkaz, radno vrijeme, dopust i praznike, kao i na zdravstvene i sigurnosne uvjete na radnom mjestu;
 - (b) slobode pristupanja i pripadanja organizacijama koje zastupaju radnike ili poslodavce te strukovnim udrugama, kao i članstva u njima, uključujući povlastice koje pružaju te organizacije;
 - (c) obrazovnih mogućnosti odraslih osoba povezanih sa zapošljavanjem, strukovnog osposobljavanja, uključujući tečajeve za stručno usavršavanje i stjecanje praktičnog radnog iskustva na radnom mjestu;
 - (d) savjetodavnih usluga koje nude zavodi za zapošljavanje.
3. Nadležna tijela, po potrebi, olakšavaju puni pristup djelatnostima iz stavka 2. točaka (c) i (d).

Članak 31.

Pristup obrazovanju

1. Maloljetnici kojima je odobrena međunarodna zaštita imaju puni pristup obrazovnom sustavu pod istim uvjetima kao i državljani države članice koja odobrava zaštitu.
2. Odrasle osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita imaju pristup općem obrazovnom sustavu, daljnjem osposobljavanju ili ponovnom osposobljavanju pod istim uvjetima kao i državljani trećih zemalja koji zakonito borave u predmetnoj državi članici te se nalaze u usporedivoj situaciji.

Članak 32.

Pristup postupcima priznavanja kvalifikacija i vrednovanja vještina

1. Prema korisnicima međunarodne zaštite postupa se jednako kao prema državljanima države članice koja odobrava zaštitu u pogledu postojećih postupaka za priznavanje stranih diploma, svjedodžbi i drugih dokaza o formalnim kvalifikacijama.
2. Nadležna tijela olakšavaju puni pristup postupcima iz stavka 1. korisnicima međunarodne zaštite koji ne mogu podastrijeti dokumentirane dokaze o svojim

kvalifikacijama ne dovodeći u pitanje članak 2. stavak 2. i članak 3. stavak 3. Direktive 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶.

3. Prema korisnicima međunarodne zaštite postupa se jednako kao prema državljanima države članice koja odobrava zaštitu u pogledu pristupa odgovarajućim sustavima za procjenu, potvrdu i priznavanje njihovog prethodnog obrazovanja i iskustva.

Članak 33.

Socijalno osiguranje

Prema korisnicima međunarodne zaštite postupa se jednako kao prema državljanima države članice koja odobrava zaštitu u pogledu socijalnog osiguranja.

Članak 34.

Socijalna pomoć

1. Prema korisnicima međunarodne zaštite postupa se jednako kao prema državljanima države članice koja odobrava zaštitu u pogledu socijalne pomoći.
Države članice mogu uvjetovati pristup određenoj socijalnoj pomoći koja je navedena u nacionalnom pravu aktivnim sudjelovanjem korisnika međunarodne zaštite u mjerama integracije.
2. Države članice mogu ograničiti socijalnu pomoć na osnovne naknade korisnicima koji imaju status supsidijarne zaštite.

Članak 35.

Zdravstvena skrb

1. Korisnici međunarodne zaštite imaju pristup zdravstvenoj skrbi pod jednakim uvjetima kao i državljani države članice koja odobrava zaštitu.
2. Pod jednakim uvjetima koji se primjenjuju na državljane države članice koja odobrava zaštitu odgovarajuća zdravstvena skrb, uključujući, po potrebi, liječenje psihičkih poremećaja, pruža se korisnicima međunarodne zaštite s posebnim potrebama, kao što su trudnice, osobe s posebnim potrebama, osobe koje su bile podvrgnute mučenju, silovanju ili drugom obliku teškog psihološkog, tjelesnog ili seksualnog nasilja ili maloljetnici koji su bili žrtve bilo kojeg oblika zlostavljanja, zanemarivanja, iskorištavanja, mučenja, okrutnog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili žrtve oružanog sukoba.

Članak 36.

Maloljetnici bez pratnje

1. Što je moguće prije nakon odobravanja statusa međunarodne zaštite i najkasnije u roku od pet radnih dana kako je navedeno u članku 22. stavku 1. Uredbe (EU) br. xxx/xxx [Uredba o postupcima], nadležna tijela će poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale da maloljetnika bez pratnje zastupa zakonski skrbnik ili, po potrebi, tijelo odgovorno za zaštitu i dobrobit maloljetnika ili da mu se omogući primjereno

⁴⁶

Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija ([SL L 255, 30.9.2005., str. 22](#)).

zastupanje na bilo koji drugi način, uključujući i ono propisano zakonom ili temeljem sudskog naloga.

Ako se udruga imenuje kao skrbnik dužna je žurno odrediti osobu koja će obavljati dužnosti skrbnika u pogledu maloljetnika bez pratnje, u skladu s ovom Uredbom.

2. Dodijeljeni je skrbnik dužan osigurati da maloljetnik ima pristup svim pravima koja proizlaze iz ove Uredbe. Odgovarajuća nadležna tijela dužna su redovito ocjenjivati rad imenovanog skrbnika.
3. Maloljetnici bez pratnje bit će smješteni na neki od sljedećih načina:
 - (a) s odraslim rođacima;
 - (b) kod udomitelja;
 - (c) u centrima specijaliziranim za smještaj maloljetnih osoba;
 - (d) u drugim smještajnim objektima primjerenim maloljetnicima.

Pri tome se uzimaju u obzir želje djeteta u skladu s njegovom dobi i stupnjem zrelosti.

4. Koliko god je moguće, braću i sestre treba zadržati zajedno, uzimajući u obzir najbolje interese dotičnog maloljetnika i posebno njegovu dob i stupanj zrelosti. Promjene mjesta prebivališta maloljetnika bez pratnje treba ograničiti na najmanju moguću mjeru.
5. Ako se maloljetniku bez pratnje odobri međunarodna zaštita, a nije započet postupak pronalaska članova njegove obitelji, nadležna tijela započinju postupak pronalaska što je prije moguće nakon odobrenja međunarodne zaštite istovremeno štiteći najbolje interese maloljetnika. Ako je postupak pronalaska već započeo, potrebno ga je, prema potrebi, nastaviti. U slučajevima kad su život ili integritet maloljetnika ili njegove bliske rodbine ugroženi, posebno ako su oni ostali u državi podrijetla, potrebno je osigurati da prikupljanje, obrada i razmjena informacija u pogledu tih osoba budu na povjerljivoj osnovi.
6. Osobama i udrugama koje rade s maloljetnicima bez pratnje potrebno je omogućiti kontinuirano odgovarajuće osposobljavanje u pogledu prava i potreba maloljetnika i djeteta kako je navedeno u članku 22. Uredbe (EU) br. xxx/xxx [Uredba o postupcima].

Članak 37.

Pristup smještaju

1. Korisnici međunarodne zaštite imaju pristup smještaju pod jednakim uvjetima koji se primjenjuju na državljane trećih zemalja koji zakonito borave na području države članice te se nalaze u sličnoj situaciji.
2. Nacionalne prakse raspršivanja korisnika međunarodne zaštite trebaju se provoditi u mjeri u kojoj je to moguće bez diskriminacije korisnika međunarodne zaštite te trebaju osigurati jednake mogućnosti u pogledu pristupa smještaju.

Članak 38.

Pristup mjerama integracije

1. Kako bi se olakšala integracija korisnika međunarodne zaštite u društvo, korisnici međunarodne zaštite trebaju imati pristup mjerama integracije koje pružaju države

članice, posebice u pogledu tečajeva jezika, seminara građanske integracije i strukovnog osposobljavanja kojima se u obzir uzimaju njihove pojedinačne potrebe.

2. Države članice mogu sudjelovanje u mjerama integracije učiniti obveznima.

Članak 39.
Repatrijacija

Korisnicima međunarodne zaštite koji su izrazili želju za repatrijacijom mora se osigurati pomoć.

POGLAVLJE VIII.

ADMINISTRATIVNA SURADNJA

Članak 40.

Suradnja

Svaka država članica imenuje nacionalno kontaktno mjesto te dostavlja njegovu adresu Komisiji. Komisija te informacije priopćuje drugim državama članicama.

Države članice u suradnji s Komisijom poduzimaju sve odgovarajuće mjere za uspostavu izravne suradnje i razmjenu informacija među nadležnim državnim tijelima.

Članak 41.

Osoblje

Nadležna tijela i druge organizacije koje primjenjuju odredbe ove Uredbe prolaze potrebno osposobljavanje te su obvezani načelom povjerljivosti, kako je utvrđeno nacionalnim pravom, u pogledu svih informacija koje prikupe tijekom svog rada.

POGLAVLJE IX.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 42.

Postupak odbora

1. Komisiji se pridružuje odbor [osnovan člankom 58. xxx Uredbe (EU)XXX/XXX [Uredba o postupcima]]. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 u vezi s njezinim člankom 5.

Članak 43.

Nadzor i evaluacija

Najkasnije dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe i svakih pet godina nakon toga, Komisija je dužna podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni Uredbe te predložiti, po potrebi, nužne izmjene.

Države članice proslijeđuju Komisiji sve informacije potrebne za pripremu navedenog izvješća, najkasnije devet mjeseci prije isteka tog roka.

Članak 44.

Izmjena Direktive 2003/109/EU

1. U članku 4. Direktive 2003/109/EZ umeće se sljedeći stavak 3.:

„3a.Ako se korisnika međunarodne zaštite zatekne u državi članici različitoj od one koja mu je odobrila međunarodnu zaštitu, u kojoj nema pravo boravka ili privremenog boravka u skladu s relevantnim pravom Unije ili nacionalnim pravom, ne uzima se u obzir razdoblje zakonitog boravka prije te situacije pri računanju razdoblja iz stavka 1.”

2. Umeće se sljedeći članak 26.a:

„Članak 26.a

Prenošenje članka 4. stavka 3.a

Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s člankom 4. stavkom 3.a ove Direktivom najkasnije do [šest mjeseci stupanja na snagu Uredbe]. O tome moraju odmah obavijestiti Komisiju.”

Članak 45.
Stavljanje izvan snage

Direktiva 2011/95/EU stavlja se izvan snage s učinkom od datuma stupanja na snagu ove Uredbe. Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga I.

Članak 46.
Stupanje na snagu i primjenjivost

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana nakon objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova se Uredba primjenjuje od [šest mjeseci od stupanja na snagu].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik
[...]